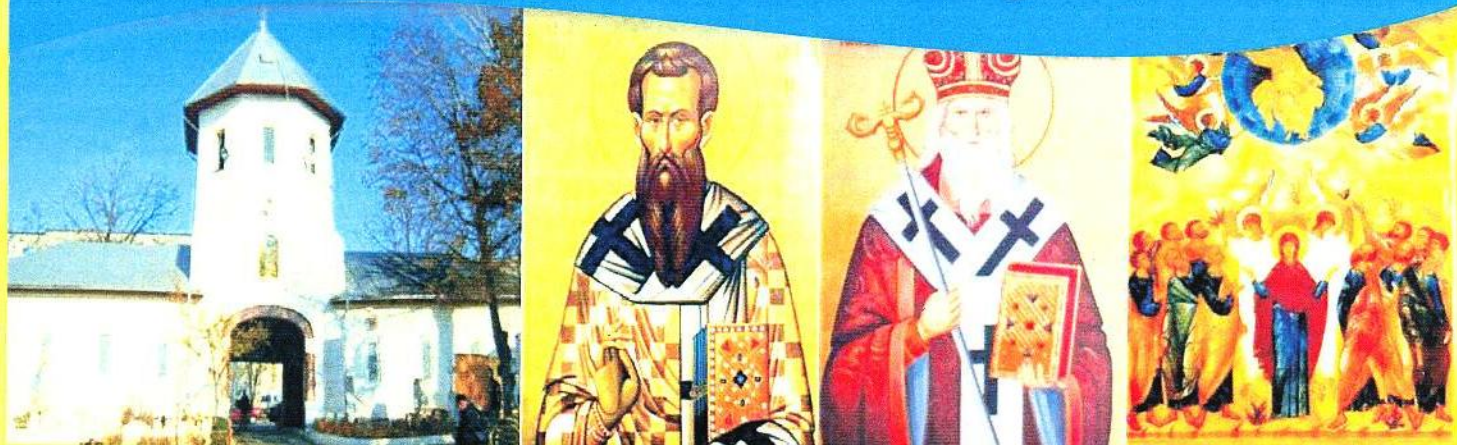

LUMINĂ DIN LUMINĂ

Aniversare un an de apariție

*Publicație editată de Parohia „Înălțarea Domnului” - Tulcea,
Anul II, nr. 2 (3), decembrie 2009*

Lumină din lumină

Anul II, nr. 2 (3), decembrie 2009

ISSN: 2065-899

Președinte de onoare: Pr. paroh Petre CADIU

Directorul publicației: Preot Aurelian CIOCAN

Redactor-șef: Pr. Viorel CARP

Comitetul redacțional:

prof. Gheorghe BUNDUC

prof. dr. Limona RĂZVAN

prof. Simona CIOCAN

dr. Nicolae GEORGESCU

jr. Speranța TOMA

înv. Luminița PÂRLOG

Secretar de redacție: Larisa BRATU, Mirela GHERASIM

Colaboratori: prof. Mihai Marinache

Asociația Umanitară "Pro Eternitatea"

Coperta 1: Icoana Nașterii Domnului

Coperta 4: Credincioșii Parohiei "Înălțarea Domnului"

- Cuvântul Preasfințitului Părinte Visarion, 1
- Episcopul Tulcii
- Pr. Aurelian Ciocan "Familia creștină, leagăn al iubirii" 3
- Pr. Vasile Viorel Carp "Postul Crăciunului, mijloc de curățire sufletească" 7
- Pr. Petre Cadiu "Rugăciunea, hrana noastră spirituală" (II) 9
- Prof. Simona Ciocan "Cultul divin public în actualitatea vieții noastre" 10
- Pr. prof. Dumitru Gavrilă "Sfântul Grigorie de Palama, teologul harului dumnezeiesc, contemporan cu Sfântul Iachint al Vicinei (+1372)" 13
- Teolog Ioana Zulfie Pană "Evlavia credincioșilor cu nevoi speciale:surzii" 15
- Prof. Gheorghe Bunduc "Insula Șerpilor între adevăr istoric și context politic" 17
- Elev Adelin Ionuț Parmac "Iubirea lui Dumnezeu" 19
- Imagini din activitatea religioasă 20
- Dr. Nicolae Georgescu "Vremuri de bejenie" 21
- Prof. dr. Răzvan Limona "Culte în Dobrogea" 26
- Jr. Speranța Toma "Terapie și eficiență prin rugăciune și post" 33
- Epitrop Teodor Boșneag "Educația creștină a tinerilor de astăzi" 34
- Atelier de creație: 36
- Pr. Aurelian Ciocan "În Noaptea Sfântă" 36
- Înv. gr. I. Elena Petcu (Nădrag) "Bucuria de a trăi" 37
- Elev Rafaela Maria Oprea "Vise timpurii" 37
- "Ca o lumânare" 37
- Andreia Tiliță "Rugă pentru Iisus" 37
- Învățătura de credință ortodoxă 38
- Aniversări 39
- Filantropie 39
- Evenimente 40

S.C. KAROGRAF S.R.L. TULCEA

str. slt. Gavrilov Corneliu nr. 302, et. 1

Tel / fax: 0240 526046

- solutii complete web, printuri publicitare, editura -

† VISARION,
DIN MILA LUI DUMNEZEU,
EPISCOP AL EPISCOPIEI ROMÂNE A TULCII

Iubitului nostru cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, har vouă și pace de la Dumnezeu, iar de la noi arhierescă binecuvântare!

„Praznic luminos
Strălucind frumos,
Astăzi ne-a sosit
Și ne-a-nveselit”

Iubiții mei fii duhovnicești,

După ce am petrecut frumoasa și de suflet înălțătoarea perioadă a Postului Crăciunului, după ce ne-am curățit de păcate prin taina Sfintei Spovedanii și după ce ne-am împreunat cu Hristos prin dumnezeiasca Împărtășanie, iată-ne ajunși și de astă dată la ziua cea luminoasă și mult dorită a Crăciunului,

„Ziua cea mare și sfântă
Când colindele se cântă”.

Învăluțiți în lumina cerească a Betleemului, cuprinși de un fior sfânt și tainic ne apropiem de ieslea smerită unde ni se descoperă taina Întrupării – **„taina cea din veac ascunsă”** (Efeseni 3, 9) și-L vedem aieva pe Hristos Domnul, sub chip de prunc nevinovat, înfășat în scutece și vegheat de Sfânta Fecioară Maria și de dreptul Iosif. Îl vedem încălzit de suflarea animalelor și laudat de oastea cerească a îngerilor care cântau în taina și liniștea nopții: **„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!”** (Luca 2, 14). Îl vedem pe Cel necuprins făcându-se om ca și noi, ca pe noi să ne cuprindă în dragostea părintelui Ceresc. Îl vedem adorat de magii de la răsărituri care-i aduc daruri scumpe: aur, ca unui împărat, smirnă ca unui mort, și tămâie ca unui Dumnezeu.

Deși evenimentul Nașterii Domnului s-a petrecut acum 2000 de ani, totuși el este mereu prezent în viața Bisericii și a credincioșilor ei, care-l trăiesc ca pe ceva ce se petrece în fiecare an

și-l simt ca pe un nou început la temelia vieții duhovnicești.

„Astăzi s-a născut
Cel fără-nceput
Cum au spus proorocii”,

sau

„Astăzi s-a născut Hristos
Mesia chip luminos,
Lăudați și cântați
Și vă bucurați”.

Iată deci cum acel **atunci** devine acest **astăzi**, care ne vestește taina înomenirii Fiului lui Dumnezeu, taina venirii Lui la noi ca să ne cerceteze și să ne vindece de neputințele și de durerile noastre. Dintre toate sărbătorile Bisericii Creștine, Nașterea Domnului sau Crăciunul are în ea un fior tainic, o bucurie îngerească ce ne aduce aminte de vremea copilăriei nevinovate.

La aceasta contribuie din plin și frumoasele noastre colinde ce se aud cântându-se în aceste zile și care au darul să ne apropie și mai mult de cele întâmplate atunci.

Colindele care vin din adâncul istoriei sunt tot atât de vechi ca și creștinismul, fiind primele forme de transmitere pe cale orală a învățăturii evanghelice despre Întruparea Mântuitorului Hristos. Ele, colindele, prin glasul suav al copiilor Îl aduc mai aproape de noi pe Mesia și ne fac să înțelegem rostul venirii Sale la noi „*la plinirea vremii*” (Galateni 4,4)

„Iată vin colindători

Florile dalbe

Noaptea pe la cântători

Și ei vin mereu, mereu

Florile dalbe

Și-L aduc pe Dumnezeu

Dumnezeu adevărat

Florile dalbe

Soare-n raze luminat

Florile dalbe”.

Mântuitorul Hristos este „*Soarele dreptății*” care luminează pe cei dintru întunericul necunoștinței, făcându-le cunoscută Legea Domnului și îndrumându-i spre tot lucrul cel bun și folositor, de aceea praznicul Nașterii Domnului este mai luminat decât toate strălucirile soarelui.

Prin Nașterea Domnului ne strălucește tuturor ziua cea de mântuire nouă celor ce dormim în noaptea păcatelor, pentru că vine la noi Hristos Domnul, Izvorul vieții și al harului.

Iubiții mei,

Mântuitorul Hristos venind pe pământ ca să ne mântuiască a luat asupra Sa întreaga fire omenească în afară de păcat.

Pentru această lucrare preasfântă El s-a deșertat pe Sine și „*bogat fiind a săracit pentru noi ca pe noi să ne îmbogățească*” (II Corinteni 8, 9).

Sărăcia Lui de bună voie a odrăslit smerenie desăvârșită care ne-a îmbogățit pe noi cei ce credem în El și îi urmăm sfintele Lui porunci.

Îmbogățirea noastră întru Hristos este învățătura pe care El ne-a adus-o de la Tatăl Ceresc – Evanghelia Sa, pe care El ne-a împărtășit-o ca pe vestea cea bună a mântuirii noastre și a unirii cu Dumnezeu.

Tot cel care își agonisește această bogăție sufletească și o cheltuiește în slujirea semenilor are pe Dumnezeu în inima Sa și este, precum zice psalmistul David, „*ca pomul răsădit lângă izvoarele apelor, care își dă rodul la vremea sa*” (Psalm 1, 3).

Praznicul Nașterii Domnului se cade să fie pentru toți creștinii un prilej de a ne înnoi viața duhovnicească prin înălțarea sufletească din cele de pe pământ la cele cerești, de a ne întări nădejdea în biruința binelui asupra răului, în dobândirea vieții noi și virtuose urmând predaniile sfinte ale Bisericii întemeiate de Hristos și „*fiind credincioși ai adevărului prin iubire, să sporim întru toate pentru El, care este capul – Hristos*” (Efeseni 4, 15).

Vrednicia de fii ai lui Dumnezeu la care am fost ridicați prin întruparea Mântuitorului ne îndatorează să trăim ca adevărați ucenici ai Lui, așa cum ne îndeamnă marele apostol Pavel, apostolul neamurilor: „*Umblați în vrednicie, după chemarea cu care ați fost chemați cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire*” (Efeseni 4, 1-3).

La temelia vieții noastre duhovnicești se cade să așezăm dumnezeieștile porunci ale învățăturii Celui ce S-a născut în ieslea Betleemului: dragostea, dreptatea, cinstea, pacea și buna înțelegere.

Taina întrupării Domnului să ne lumineze calea desăvârșirii, aidoma unui far călăuzitor, devenind pentru noi izvor și îndemn de trăire a virtuților creștinești și a faptelor celor bune.

În noaptea Crăciunului, Hristos vine la noi și rămâne cu noi. El vine cu iubirea Sa nemărginită și stăruitor deschide sufletele noastre închise de îndoială, de teamă sau de nepăsare, pentru a primi bucuria mântuirii.

El, Hristos, mângâie sufletele noastre, întărește pe cei slabi, vindecă pe cei bolnavi, ajută pe cei săraci, pe cei nebăgați în seamă și însingurați. În iubirea Sa fără de margini, El cuprinde pe toți cei aflați în spitale, penitenciare, în azile și cămine de copii și în alte suferințe, căci toți suntem făptura Lui.

Hristos Domnul nostru, dăruindu-se pe Sine pentru toți oamenii, ne cheamă să-I urmăm pilda prin toată fapta cea bună.

De aceea să nu uităm de porunca dragostei ce ne îndeamnă să purtăm de grijă celor săraci și nevoiași, celor bătrâni și celor bolnavi, celor singuri și înstrăinați, și, ajutându-i

din puținul nostru, le vom face și lor bucurie de Sfintele Sărbători, biruind lipsurile materiale ale vremii de acum cu bogăția faptelor celor bune care dau mărturie de credința noastră „lucrătoare prin iubire” (Galateni 5,6).

Iubiții mei fii sufletești,

Acum, când Domnul Iisus a venit iarăși între noi să ne dea harul înfierii, se cade să-I mulțumim și să ne arătăm vrednici de acest sfânt și mare har.

Bucuriile praznicului Crăciunului să se reverse în casele voastre și să aveți voie bună spre slava Celui ce „în peșteră s-a născut și în iesle s-a culcat pentru a noastră mântuire”.

Pășind peste câteva zile într-un nou an de viață, să ne îndreptăm gândul spre Părintele Ceresc ca să ne călăuzească sufletele și să binecuvinteze noile noastre strădanii în slujirea Sa, a aproapelui și a binelui obștesc, ca să ne putem îmbrăca în omul cel nou.

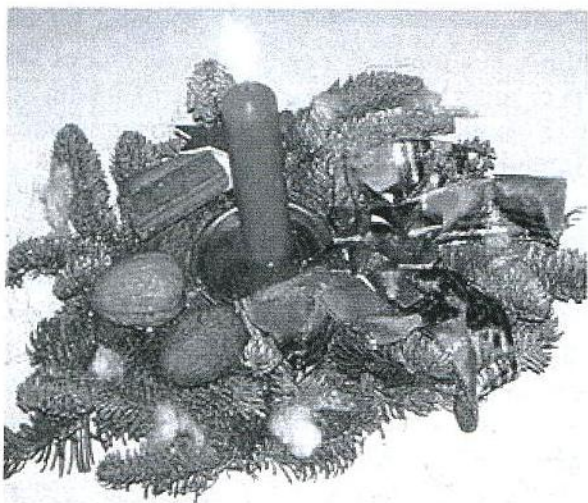
Cu genunchii plecați în fața Pruncului născut în Betleemul Iudeii, rog pe Dumnezeu să vă ajute în tot ceea ce este de folos pentru mântuirea și buna sporire a familiilor noastre și să vă dăruiască pace, sănătate și voie bună, ca să petreceți Sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului, ale Anului Nou și ale Bobotezei cu toată mulțumirea.

Sărbători fericite. La mulți ani!

Al vostru al tuturor de tot binele voitor și către Domnul rugător

† **VISARION, Episcopul Tulcii**

Data în reședința noastră episcopală din Tulcea, la praznicul Crăciunului din anul mântuirii 2009

FAMILIA CREȘTINĂ, LEAGĂN AL IUBIRII

Pr. Prof. Aurelian CIOCAN

Familia este înainte de toate o *instituție socială*, „*celula de bază a societății*”, este o cale ce duce spre desăvârșire duhovnicească. Pentru ca această cale să-și plinească scopul, cei doi indivizi, bărbat și femeie, trebuie să se lase oblăduiți de un argument pe care *diavolii îl numesc chin veșnic, îngerii bucurie veșnică, iar noi pământenii îl numim iubire*. Nu întâmplător Familia este numită o mică împărăție a iubirii. Biserica își dorește ca prin familia creștină să întrupeze în societate împărăția fericirii celei veșnice.

Familia redescoperă lumii Planul lui Dumnezeu cu ființa umană. Dumnezeu l-a pus pe om ca pe un stăpân al făpturii ca să stăpânească precum un Demiurg peste cele plăsmuite de dânsul: „*Însuți Stăpâne, cel ce dintru început l-ai zidit pe om și l-ai pus pe dânsul ca pe un stăpân al făpturii ... trimite harul Tău cel ceresc peste robii tăi aceștia ...*”, se spune într-una din rugăciunile cununiei.

Instituția Familiei a fost creată de Dumnezeu în rai. Omul a fost creat ființă duală, bărbat și femeie, pentru că a văzut „*că nu este bine să fie omul singur pe pământ*” (Fac. 1,28). A creat-o pe Eva, pe care văzând-o Adam a zis: „*Iată os din oasele mele și carne din carnea mea, ea se va numi femeie pentru că din bărbatul său este luată. De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup*”. (Fac. 2,23). Aceste cuvinte ne arată indisolubilitatea familiei, căci trupul devenit unic nu poate fi împărțit, iar această unitate o creează puterea Duhului Sfânt care se dă prin Sfânta Taină a Cununiei. De aceea Mântuitorul, referindu-se atât la momentul creației cât și la puterea Duhului Sfânt, a spus „*ceea ce Dumnezeu a unit omul să nu despartă*” (Mt. 19-4,6), iar Sfântul Apostol Pavel a ridicat legătura dintre bărbat și femeie la înălțimea legăturii dintre Hristos și Biserică, socotind-o „*Taină mare*” (Ef. 5-23, 32).

Cea de-a doua intenție cu care Dumnezeu a creat familia a fost înmulțirea neamului omenesc: „*și a făcut Dumnezeu pe om bărbat și femeie. Și*

Dumnezeu i-a binecuvântat zicând: creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l supuneți”(Fac. 1,28). În această poruncă este cuprins tot rostul familiei, adică nașterea de prunci, de aceea familia a fost socotită mereu sanctuar și leagăn al vieții.¹

Cu aceste două scopuri pentru care a fost creată, familia și-a avut rolul ei bine definit în societate, stând la baza acesteia și oferind de-a lungul istoriei roadele sale binefăcătoare prin creșterea și educația membrilor societății. De aceea pretutindeni și întotdeauna a existat un cult al familiei ca loc de sfințenie a legăturii dintre cei doi soți, izvor de viață pentru pruncii care se nasc din dragostea împărtășită reciproc față de cei doi soți. Atâta timp cât familia s-a bazat pe aceste principii sănătoase, adică dragoste reciprocă, sfințenia vieții soților, indisolubilitatea, ajutorul dezinteresat și responsabilitatea față de societate prin educarea corectă a copiilor, ea a jucat un rol fundamental în istoria omenirii. Când aceste principii au început să nu mai fie respectate, schimbându-se în decursul timpului, concepția despre familie a atras după sine și decăderea morală a membrilor familiei și pe cea a societății.

Mântuitorul, participând la nunta din Cana Galileii, a ridicat Familia la rangul de Taină, originea și începutul ei fiind conferite de Sfânta Taină a cununiei.

Grija față de familia creștină a fost o preocupare permanentă a Părinților Bisericii primare cât și a tuturor slujitorilor bisericii din toate timpurile.

- Sf. Ignatie îndeamnă pe tinerii aspiranți la căsătorie să fie fără de prihană, înfrânându-se de la orice lucru rău;²
- Sf. Clement Romanul laudă purtarea creștinilor față de cea a păgânilor arătând că în cadrul familiei „**creștinii nu trăiesc din întâmplare, ci știind că sunt parte sfântă și**

creație a lui Dumnezeu”;³

- Tertulian de Cartagina, în prima parte a vieții când era ortodox, elogiază căsătoria între creștini, săvârșită de biserică, întărită de jertfa asistată de îngeri ca martori și consfințită de Tatăl.⁴

- Clement Alexandrinul în lucrarea „**Stromate**” spunea că dacă cineva îndrăznește să numească desfrâu căsătoria, ajunge să înlocuiască și pe Dumnezeu. El vede în familie întreitul scop al familiei: nașterea de prunci, într-ajutorarea reciprocă a familiei și potolirea concupiscentei.

- Origen (+254) în **Omiliile** sale la **Facere** vorbește despre constituția omului creat ca bărbat și femeie interpretând alegoric cuvintele scripturii; el vede în bărbat spiritul iar în femeie sufletul familiei.

- Metodiul de Olimp (+311) consideră familia instituția care prelungește viața pe pământ, asigurând totodată pentru Biserică martiri și adversari ai celui rău.⁵ Nu putem trece cu vederea învățăturile Sfântului Vasile cel Mare (și ale Sfântului Ioan Gură de Aur), despre valoarea familiei în eforturile duhovnicești întru desăvârșirea creștinilor.

Familia a fost lăsată de Dumnezeu pentru a duce o luptă duhovnicească în doi.

Paul Evdochimov a îndrăznit să pună pe aceeași treaptă a egalității cele două căi de asceză, familia și monahismul. „**Sfințenia monahală și sfințenia conjugală**” sunt cei doi versanți ai Taborului,

culmea și a unuia și a celuilalt fiind Duhul Sfânt. Cei ce ating vârful prin una sau prin alta din acele două căi intră în odihna lui Dumnezeu, în bucuria Domnului.⁶

Arhetipul spiritual al căsniciei este relația dintre Hristos și Biserică: „**Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică**” (Ef. 5,32) spune Sfântul Apostol Pavel. Sfântul Ioan Gură de Aur numește familia „**Mica Biserică**”, plecând de la spusele Mântuitorului „**unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu sunt și Eu în mijlocul lor**” (Mt. 18,20). Familia experimentează taina prezenței lui Hristos în lume până la sfârșitul veacurilor.

Dumnezeu îi cheamă pe oameni în cadrul familiei prin Taina cununiei să fie partenerii Săi, să-L ajute să populeze această lume pentru un timp și cerul pentru eternitate.⁷

Morala creștină pune accent pe îndatoririle tuturor membrilor familiei. Îndatoririle dintre soți sunt iubirea și stima reciprocă, păstrarea credincioșiei făgăduite în fața sfântului altar.

Părinții sunt datori să-și iubească copiii, să-i educe trupește și sufletește. În brațele mamei și ale tatălui copiii învață graiul românesc și primele rugăciuni. În casa părintească copiii deprind frumoasele reguli de conduită morală și, implicit, de comportament în societate. „*Cei șapte ani de acasă*” cum spun bătrânii, îl legitimează pe copil în toată vremea și în tot locul.

Datoriile copiilor față de părinți sunt rezumate în porunca a V-a a decalogului „*Cinstește pe Tatăl și pe Mama ta...*” A-i cinști pe părinți înseamnă:

- **A-i iubi**
- **A-i asculta**
- **A-i ajuta la nevoie**
- **A se ruga pentru ei cât sunt în viață și după trecerea lor la cele veșnice.**

Din punct de vedere social, **familia este temelia vieții publice și a trăinicieii societății**. În cadrul familiei copiii iau cunoștință de primele îndatoriri sociale față de stat și autorități, respect față de sfânta Biserică, urmând să fie desăvârșiți în aceste deprinderi în cadrul educațional oferit de școală.

Familia fiind un fundamental cadru educațional, Biserica Ortodoxă a interzis încheierea căsătoriei în prezența unor impedimente, cum ar fi între bolnavii mintali, între minori, cei care au un legământ conjugal deja existent, între cei logodiți simultan cu alte persoane, între cei care au o altă religie, între cei care au același grad de rudenie etc., spre a evita unele situații incompatibile cu principiile morale și cu regulile de conviețuire în societate.⁸

Dacă urmărim istoria vieții de familie de-a lungul timpului, ne putem da seama că au existat întotdeauna pericole care să amenințe această celulă de bază a societății, dar acestea erau puține și nu se manifestau la scară mare în relațiile dintre soți și în raporturile sociale.⁹

Desacralizarea vieții de familie, începută în secolul XIX în Europa de Vest, a atins și societatea românească mai ales după 1989. Un pericol extrem pentru viața de familie îl constituie mass-media, prin emisiuni televizate, reviste și ziare, care fac publicitate violenței, păcatelor împotriva firii, planingului familial; a problematizat sensul familiei în mai multe genuri de

realități:

- **Avortul**
- **Divorțul**
- **Conflictul între generații**, toate slăbind trăinicia și armonia familiei creștine.

La fel de dăunătoare pentru viața de familie sunt **căsătoriile mixte** între creștinii ortodocși și parteneri aparținând altor confesiuni și religii. Cei mai mulți din partenerii acestor religii rămân necununăți, iar copiii lor rămân de multe ori nebotezați.

În perioada pre și post aderare a țării noastre la Uniunea Europeană, exodul masiv al membrilor familiei la lucru în străinătate a atras, din nefericire, și factori ai destrămării familiei.

Planificarea familială în scopul evitării sau distrugerii sarcinii, prin sterilizarea masculină și feminină, contraceptivele de toate nuanțele, au repercusiuni grave și asupra sănătății celor care le practică.

Cercetările făcute pe mai multe femei bolnave au arătat că femeia care utilizează pilula contraceptivă are un risc crescut de 10% de a se îmbolnăvi de cancer mamar sau genital la un an de la folosire; cu cât perioada de folosire crește, crește și riscul îmbolnăvirii (ex.: prin folosirea timp de 5 ani, riscul crește la 60%).

Dacă planificarea familială practică din perspectiva liberalizării sexuale va fi o formă de cultivare a pruncuciderii (avortul) și a omuciderii, planificarea prin disciplinarea minții și a trupului în **Lumina Revelației** este singura acceptată de Biserică. În acest sens, Biserica a rânduit perioade de post care nu înseamnă doar un post alimentar.¹⁰

Cunoscând toate aceste cauze care pândesc viața de familie și amenință trăinicia ei, trebuie să apărăm întreitul scop și însușirile familiei creștine, iar pentru redresarea vieții de familie slujitorii Bisericii trebuie să colaboreze cu toți factorii responsabili de dezvoltare și întărire a familiei prin:

- cultivarea unei concepții sănătoase despre viața de familie;
- să evidențieze mereu scopul familiei;
- preotul să conștientizeze tinerii că toate păcatele care amenință viața de familie trebuie evitate, deoarece ele sapă la temelia unității creată de Dumnezeu prin Taina cununiei.

Un rol deosebit în pregătirea tinerilor pentru căsătorie și în asigurarea stabilității îl are Sfânta Taină a Spovedaniei. Se impune de asemenea o educație mai temeinică (în familie) a tinerilor pentru o viață creștinească de familie.¹¹

În revista americană *People* din 12 iulie 1982, erau prezentate publicului 12 cupluri proeminente care s-au decis să dizolve căsătoriile lor. Acești oameni nu au găsit fericirea pe care ei credeau că le-o va oferi căsătoria. Ei credeau în fericire dar nu și în sacrificiile prin care putea fi realizată. Noi vom fi fericiți ai vieții de familie dacă în locul EUlui nostru îl lăsăm pe Hristos să domnească în noi, căci așa spunea Sfântul Ioan Gură de Aur „*Unde este Hristos, acolo este paradisul*”.¹²

Valoarea familiei creștine constă în primul rând în faptul că este asistată de Duhul Sfânt și centrată în Hristos. Dumnezeu susține familia prin har și o înprospătează prin copii.

Așadar, societatea contemporană are nevoie de o renaștere spirituală și morală a familiei și aceasta pornește în primul rând din Biserică. De familie depinde viitorul unei națiuni. Pentru aceasta să fim cu luare-aminte la cultivarea și păstrarea principiilor sănătoase în cadrul vieții de familie, preoți și credincioși laolaltă.

Familia este expresia celei mai curate închinări și a celei mai sublime trăiri în sfera frumosului, pentru că în familie ni se închipuie și ni se descoperă taina iubirii lui Dumnezeu pentru neamul omenesc. Așa cum spunea Nicolae Cabasila: prin Sf. Taine, Hristos își prelungește în lume opera mântuitoare, vine la noi și își face sălaș în sufletele noastre.

Nădăjduind că manifestați o grijă deosebită față de familie, să-i îndrumăm pe tot semenii noștri să se întărească cu dragoste pentru păstrarea sensului ei neștirbit, pentru că „*dragostea toate le suferă, toate le nădăjduiește, toate la răbdă, dragostea nu cade niciodată*” (I Cor. 13,7-8).

Amin.

* * *

1. Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Familia azi, probleme pastorale și sociale*, în rev. *G.B.* nr. 9-12, 2001, p. 121
2. Sf. Ignatie Teofanul, *Epistola către Smirneni XIII*, în vol. „*Scrierile părinților apostolici*” (P. S. B.), trad. rom. de Pr. D. Fecioru, IBM. București, 1979, p. 49
3. Sf. Clement Romanul, *Epistola către Corinteni*, (I), L.V. 3, în vol. „*Scrierile părinților apostolici*”, trad. cit., p. 74
4. Pr. Lect. Dr. Constantin Mihoc, *Învățătură despre căsătorie și familie în literatura preotistică a sec. II și III*, în *G.B.* 2002, nr. 1,3, p. 36
5. Metodiul de Olimp, *Scrieri*, studiu introductiv, traducere, note și indici, de Pr. Prof. Constantin Cernătescu, P.S.B. 10, IBMBOR, București 1984, p. 41
6. Paul Evdochimov, *Taina iubirii, Sfințenia vieții conjugale*, Ed. Cristiana, București, 1994
7. Dr. Irineu Pop Bistrițeanul, *Învestirea Evangheliei Mântuitorului, Predică la cununie (Dragostea care se dăruiește)*, Cluj-Napoca, 2008, p. 437.
8. Pr. Prof. Nicolae V. Dură, *Familia creștină și rolul ei în societate*, Îndrumar bisericesc misionar și patriotic, editat de P. Râmnicului și Argeșului, Râmnicu Vâlcea, 1986, p. 96.
9. Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, op. cit., p. 122
10. Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, Planificarea familială și a nașterilor și contracepția în ortodoxie, 2006, nr. 1-2, p. 234
11. Pr. Vasile Citirigă, *Stabilitatea familiei*, în rev. *Sf. Ap. Andrei*, Constanța, 2000, nr. 6, p. 24
12. Dr. Irineu Pop Bistrițeanul, op. cit., p. 427

POSTUL CRĂCIUNULUI, MIJLOC DE CURĂȚIRE SUFLETEASCĂ

Pr. Viorel - Vasile CARP

Postul Crăciunului este postul dinaintea Nașterii Domnului, rânduit de Biserica Ortodoxă pentru cei care vor să se pregătească pentru întâmpinarea cu cuviință a Nașterii din Fecioară a Fiului lui Dumnezeu. Această perioadă de nevoiță închipuie întunericul necunoștinței în care trăia omenirea dinainte de Mântuitorul, când Patriarhii și Dreptii Vechiului Testament așteptau venirea Lui, promisă de Dumnezeu încă de la întemeierea lumii, cu post și rugăciune. Postul Crăciunului ne aduce aminte și de postul lui Moise de pe Muntele Sinai, când acesta aștepta să primească cuvintele lui Dumnezeu scrise pe lespezile de piatră ale Tablelor Legii. Tot așa și creștinii, postind 40 de zile, își curăță sufletele și trupurile, se învrednicesc să primească între ei pe Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvântul cel Viu, nu scris cu litere, ci întrupat și născut din Sfânta Fecioară.

Primele mențiuni despre practicarea acestui post provin din secolele IV-V, de la Fericitul Augustin și episcopul Leon cel Mare al Romei, care a rostit nouă cuvântări despre acest post, numit postul din luna a zecea. Dar, la început, creștinii nu posteau toți în același fel și același număr de zile. Așa, de exemplu, unii posteau numai șapte zile, alții șase săptămâni; unii țineau un post mai aspru, alții unul mai ușor. Sinodul local din Constantinopol ținut la anul 1166 (sub patriarhul Luca Chrysoverghi) a uniformizat durata postului Nașterii Domnului în Bisericele Ortodoxe, hotărând ca toți credincioșii să postească timp de 40 de zile, începând cu data de 15 noiembrie. Se lasă sec în seara zilei de 14 noiembrie (Sf. Filip), iar dacă această dată cade miercură sau vinerea, se lasă sec cu o zi mai înainte. Postul durează până în seara zilei de 24

decembrie inclusiv.

Din punct de vedere al alimentației, este un post mai ușor față de cel al Paștelui, având multe dezlegări la pește, ulei și vin. Prima și ultima săptămână din acest post sunt mai severe, în rest, de la sărbătoarea Intrării Maicii Domnului în Biserică (21 noiembrie) și până la Sfântul Ignatie (20 decembrie), sâmbăta, duminica și în zilele de pomenire a anumitor sfinți mai importanți, notate cu cruce în calendar, dacă nu se întâmplă a fi miercură sau vinerea, este dezlegare la pește. Acesta este un aliment simbol ce marchează sărbătorile din perioada posturilor, amintind despre

faptele Mântuitorului, între care înmulțirea peștilor ori pescuirea minunată, acesta fiind și alimentul pe care l-a cerut Iisus Hristos ucenicilor, după Învierea Sa. În zilele obișnuite ale postului, se recomandă abținerea de la mâncare de dulce, și anume carne, ouă și produse lactate, precum și de la ulei vegetal și vin, în afară de zilele de dezlegare la pește. În ziua de Ajun se mănâncă tocmai seara și anume: grâu fiert îndulcit cu miere, poame, covrigi sau turte din făină, căci cu semințe au ajutat Daniil proorocul și cei trei tineri din Babilon, care au închipuit - mai

înainte - Nașterea lui Hristos. La Crăciun, în orice zi ar cădea, mâncăm de dulce.

Postul este, întâi de toate, o **alegere personală** și mai cu seamă o **chestiune de intimitate**. Postul ar trebui să fie un prilej de întâlnire intimă a omului cu Dumnezeu, dacă demersul său este îndreptat către Acesta și de aceea trebuie păstrată o anumită discreție în privința postului nostru. Important este să știm că, oricare ar fi alegerea noastră, suntem responsabili de ea în fața lui Dumnezeu. Postul este, prin excelență, o **jertfire** lui Dumnezeu a propriei noastre voințe, drept mulțumire pentru grija ce ne-o poartă, pentru că

Nimic din lumea aceasta nu ne aparține de fapt, pentru că toate sunt ale lui Dumnezeu. Nimic nu este al nostru, ci toate sunt ale lui Dumnezeu. Doar lucrându-ne voința putem să progresăm în virtute și în supunere față de Dumnezeu și în înțelegerea Lui în lumina Duhului Sfânt.

De altfel, postul nu este complet dacă este limitat doar la înfrânarea de la anumite bucate și nu este completat cu păzirea poruncilor lui Dumnezeu și a învățăturilor Bisericii. Postul este **un exercițiu de dragoste pentru Dumnezeu**, care alături de rugăciune duce la împlânzirea propriilor demoni. Primul lucru pe care trebuie să-l știe un bun creștin este ca postul să fie abținerea nu numai de la mâncare, ci și de la celelalte desfătări trupești; astfel, postul fizic să fie însoțit de postul spiritual. Faptele bune, milostenia și rugăciunile din timpul celor șase săptămâni ce preced Sărbătoarea Crăciunului sunt făcute după modelul dat de Mântuitor, care s-a rugat timp de 40 de zile în pustie pentru neamul omenesc. Cea mai frumoasă răsplată pentru credincioșii care respectă postul este împărțășania, primită ca o încununare a strădaniei creștinești.

Abia după aceste 40 de zile de post și rugăciune, creștinii se pot bucura pe deplin de Nașterea Domnului de pe 25 decembrie.

Ca în fiecare an, luminatul praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne umple sufletul de o negrăită bucurie duhovnicească, pentru că această zi reprezintă împlinirea făgăduințelor și nădejilor pe care Dumnezeu le-a dat oamenilor de la început, ca îndemn de călăuză pe drumul ce duce spre mântuire.

Ascultând istorisirile minunate din Sfânta Evanghelie despre cele petrecute în noaptea sfântă a Nașterii, simțim în inimile noastre o tainică chemare de a porni cu cugetul pe urmele magilor de la Răsărit, cu ochii ațintiți spre steaua călăuzitoare spre Betleem, unde s-a născut Hristos. Acolo, în peșteră, în ieslea cea săracă, Pruncul nou-născut a venit pe Pământ să sfințească pe om, să-l facă sălaş dumnezeiesc. Împreună cu păstorii auzim și trăim și noi frumusețea fermecătoare a cântării îngerești: „**Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!**”. Aceste sfinte

întâmplări din Betleem trezesc în sufletele noastre în primul rând recunoștință pentru nemăsurata dragoste a Tatălui Ceresc față de noi, oamenii, și pentru marea jertfă pe care a făcut-o prin Fiul Său ca să ne mântuiască.

An de an bucuria sărbătoririi Nașterii Domnului pune stăpânire pe întreaga noastră ființă. Este, de fapt, partea comuniunii noastre la bucuria cea sfântă și fără de sfârșit a vieții dumnezeiești, pe care o zugrăvește Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan când afirmă: „**Viața s-a arătat și am văzut-o și vă mărturisim și vă vestim viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă**” (I Ioan 1, 2-3). Această mărturie exprimă o lucrare vie, căci prin Întruparea și Nașterea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos ne-a adus-o și ne-a împărțășit-o ca viață dumnezeiască, nemuritoare. Descoperindu-se oamenilor ca „**pâinea vieții**” (Ioan 6, 48) și lămurind că această pâine este Trupul Său pe care îl va da pentru „**viața lumii**”

(Ioan 6, 51), Mântuitorul Iisus Hristos a ridicat viața omenească la plinătatea vieții dumnezeiești și a arătat, peste veacuri, că viața este bunul și darul suprem de care trebuie să se bucure nu numai omul, ci și întreaga făptură. Sărbătoarea Nașterii Domnului este, astfel, sărbătoarea vieții. Prin întruparea sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a descoperit valoarea și frumusețile vieții. Mântuitorul a venit în lume pentru a da un sens

nou existenței omenești.

Răspunsul credinței este că datori suntem, mai întâi, să nu uităm fapta aceasta a lui Dumnezeu și să-I fim mulțumitori pentru ea, simțind că nevrednici suntem de atâta milă, de atâta bunătate. Pe pardoseala peșterii din Betleem, la locul unde S-a născut Mântuitorul și a fost culcat în iesle, stă scris: „**Aici s-a născut Iisus Hristos, Dumnezeu, Care S-a făcut om, pentru mântuirea lumii**”. Cu ochii gândului țintă la locul acela al peșterii din Betleem, să lăsăm și noi simțirea inimilor noastre să dea glas cântării ei de preamărire și de mulțumitoare închinăciune lui Dumnezeu, pentru venirea Lui la noi în trup omenesc, venirea cea plină de daruri, pe care o prăznuim an de an, glasul cântării de taină, cutremurătoare și adâncă, pe care împreună cu Biserica, o cântă toată creștinătatea din lume.

RUGĂCIUNEA, HRANA NOASTRĂ DUHOVNICEASCĂ (II)

Pr. Petre CADIU

Un alt rod pe care rugăciunea îl odrăsleşte este că *opreşte viforul gândurilor*, dar nu numai că îl opreşte, ci şi mulţimea acestor gânduri o stinge şi aceasta deoarece prin luarea-aminte ea strânge toate cugetele într-unul singur, cugetarea lui Dumnezeu, care ajunge singurul ţel al tuturor puterilor sufletului. Cele dinăuntru ale omului nu mai sunt fărâmiţate de nenumăratele gânduri pe care le naşte rătăcirea în lumea sensibilă, ci, prin rugăciune, sufletul omului, „*având pe stăpânul său locuind în el, este plin de toată frumuseţea şi bunăcuviinţa, pentru că are pe Domnul, cu comorile Sale duhovniceşti ca locuitor şi conducător*”.

Atunci când mintea s-a unit cu inima, puterile sufletului, luând parte cu toate la rugăciune, nu mai rătăcesc în lumea sensibilă şi nu mai lucrează contrar firii, ci se întorc şi se îndreaptă spre Dumnezeu şi, astfel, îşi regăsesc şi ele lucrarea proprie pentru care i-au şi fost date omului de Creatorul său.

Din toate acestea putem foarte bine observa că rugăciunea îl face pe om să trăiască conform naturii sale şi prin această trăire se poate apropia mai uşor de Dumnezeu, stare în care păcătuirea este aproape imposibilă.

O altă binefacere pe care rugăciunea o aduce omului *este libertatea*. Astfel, rugăciunea îl eliberează pe om pentru că acesta primeşte prin ea lumina Duhului, care, luminându-i mintea, îl fereşte nu numai de greşeli, ci îl scoate din înşelare, din lumea fantasmatică creată de forma de cunoaştere delirantă la care l-au adus păcatul şi patimile; omul primeşte, în schimb, puterea de a cunoaşte – cunoaşterea adevărată la care a fost chemată fiinţa umană prin Creaţie; în rugăciune omul ajunge să cunoască adevăratul Bine şi să alerge spre El, lăsând în urma sa lumea păcatului.

În rugăciune, luminat de harul

Sfântului Duh, omul devine conştient de cele de care altădată îi rămăneau neştiute, ajungând să-şi cunoască străfundurile în care zac patimile cele mai ascunse şi pe care în mod normal nu ar avea cum să le cunoască. Când omul se roagă fierbinte, spune Sfântul Petru Damaschin, „*mintea începe să-şi vadă greşelile sale ca nisipul mării. Şi aceasta este începutul luminării sufletului şi dovada sănătăţii lui*”.

Rugăciunea îl tămăduieşte pe om de păcate şi de patimi. În timp ce păcatele sunt greşeli de moment, patimile arată stăruinţa omului în păcat şi, din această cauză, pentru scăparea de ele este nevoie pentru cel ce a plecat pe drumul pocăinţei de însoţirea cu rugăciunea neîncetată. „*Ştim că a chema numele lui Dumnezeu este un leac care nimiceşte nu numai toate patimile, ci însăşi lucrarea lor*”, zice în acest sens Sfântul Varsanufie.

CULTUL DIVIN PUBLIC ÎN ACTUALITATEA VREMII NOASTRE

Prof. Simona CIOCAN,
Colegiul "Brad Segal" Tulcea

Termenul *cult* derivă din limba latină de la forma supin (cultum) a verbului *colo, -ere*, care înseamnă a cultiva, a îngriji, a respecta, a adora.

Cultul divin public constituie totalitatea formelor, riturilor și ceremoniilor, fixate și consfințite de Biserică, prin care comunitatea credincioșilor își exprimă sentimentele sale religioase și de adorație față de Dumnezeu, de cinstire față de sfinți și de supracinstire față de Maica Domnului.

„El este centrul, inima și expresia fundamentală și caracteristică a vieții religioase, este însăși viața Bisericii Ortodoxe care nu se poate concepe fără acest cult.”¹

În cultul divin public al Bisericii Ortodoxe, lucrarea sacramentală este îndreptată cu precădere către firea umană, pe care o transformă și o face să renască, pentru că în misterul cultic devine vizibil și lucrător misterul lui Hristos. Cultul este o desfășurare pe mai departe a economiei lui Hristos. Fără misterul cultic, misterul lui Hristos nu s-ar putea împărtăși tuturor generațiilor din cadrul comunităților bisericești extinse în timp și spațiu.²

În cult se reafirmă și planul lui Dumnezeu cu ființa umană: să facă pe om împărat al celor pământești ca să stăpânească precum un demiurg peste cele plătuite de dânsul: *„Însuți Stăpâne, cel ce din început ai zidit pe om și l-ai pus pe dânsul ca pe un stăpân al făpturii, trimite harul Tău cel ceresc peste robii tăi aceștia...”* se spune într-una din rugăciunile slujbei Tainei Sfintei Cununii.

Cultul ortodox are o formă internă care constă în trăirea sentimentelor de pietate, de credință, sub forma ei afectivă, și o formă concretă sau externă, care nu este altceva decât manifestarea prin forme, rituri și rânduieli tipicanele a

simțămintelor religioase.

Subiectul cultului divin public este Biserica, adică obștea credincioșilor, legați între ei prin unitatea de credință, de organizare, de trăire religioasă și prin identitatea formelor de cult.

Obiectul cultului este Dumnezeu în treimea persoanelor sale, așa cum s-a manifestat el față de oameni în cursul istoriei sfinte. Oamenii celor mai îndepărtate timpuri au fost preocupați de realizarea și păstrarea comuniunii cu Dumnezeu. Aceste eforturi spirituale se săvârșeau prin anumite ritualuri, forme de cult. Dialogul pe care protopărinții noștri îl aveau cu Dumnezeu în grădina Edenului anticipa cea mai pură formă a rugăciunii pe care omul avea să o înalțe către Dumnezeu. După izgonirea din rai oamenii nu au abandonat dorința manifestărilor religioase. Dacă ar fi să analizăm starea religioasă a populațiilor tribale, a popoarelor și civilizațiilor ce au existat odată cu poporul evreu, vedem prin dovezi arheologice că au existat forme de manifestare a unui anumit cult, vedem de fapt că omul este o ființă religioasă.

Cultul divin din vremea patriarhilor constă în zidirea de sanctuare, stâlpi de piatră, pe care se turna untdelemn și vin, în depunerea unor făgăduințe solemne înaintea Domnului (Fac. 28,18-20), rostirea de rugăciuni și jurăminte sau îndeplinirea actului circumciziunii.³

Cultul divin vechi testamentar ia amploare după eliberarea din robia egipteană, când Moise, la Porunca lui Dumnezeu, a instituit preoția și înființează instituțiile cultice, Cortul Sfânt, sărbătorile, posturile și obligațiile ritualistice pentru a reglementa bunul mers al vieții religioase a poporului.

Cultul divin se dorea și în Vechiul Testament să fie o entitate care să-l salveze pe om din robia păcatului, să-l sfințească și să-l înalțe pe calea desăvârșirii. Ce lipsea din toate aceste preocupări ale omului vechi testamentar? **Căci legea prin Moise s-a dat, iar Harul și adevărul prin Hristos-Domnul nostru**”.

EL este făuritorul cultului creștin. Teologul apusean Alexander Schmemmann spune că **„fundamentul întregului cult creștin este Întruparea Mântuitorului, iar conținutul său adevărat este totdeauna Crucea și Învierea”**. Așa cum glăsuiesc cântările noastre bisericești: **„Cu patima TA Hristoase din patimi ne-ai eliberat și cu învierea TA din stricăciune ne-am izbăvit; Doamne slavă ție.”**⁴ Prin cult, Biserica experimentează taina prezenței lui Hristos cel înviat și a comuniunii spirituale cu El până la sfârșitul veacurilor, așa cum Însuși a făgăduit (Mt. 28,19).

Alături de Dumnezeu, în cultul Bisericii avem și alte obiective spre care tinde râvna noastră duhovnicească: Maica Domnului, Îngerii și Sfinții, precum și unele lucruri sfinte care stau în nemijlocită legătură cu aceștia și cu Dumnezeu (Sf. Moaște, Sf. Icoane).

Lui Dumnezeu i se cuvine cultul de adorare, care în limbaj teologic poartă numele de **latrie**, adică **slujire sau supunere necondiționată** față de stăpânul absolut, iar cultul adus sfinților se numește **dulie sau venerare**. Prețuire aleasă aducem Sfintei Fecioare Maria, care, născând pe Mântuitorul lumii, s-a învrednicit să fie mai cinstită decât toți sfinții, mai cinstită decât

heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii. Cinstirea dată Maicii Domnului se numește **hiperdulie sau supravenerare**.

Pornind de la cei doi factori ai cultului divin public ortodox (Dumnezeu și Biserica) putem defini scopurile principale ale cultului, care sunt în număr de trei, întocmai ca numărul Persoanelor Sfintei Treimi.

- Scopul **latreutic**, exprimarea actelor noastre de adorare a lui Dumnezeu precum și actele de venerare și supravenerare. Acest scop îl atingem prin rugăciune, respectul față de sărbători, zidirea de biserici cu hramuri de sfinți, atribuirea

numelor de sfinți creștinilor când primesc Botezul, cinstirea icoanelor, a Sfințelor Moaște, aducerea de prinoase la Sfântul Altar.

- Scopul **sacramental** sau sfințitor se realizează îndeosebi prin Sfintele Taine și Ierurgii, întrucât prin el se împărtășește credincioșilor harul sfințitor lui Dumnezeu, darurile și binefacerile Sale, necesare pentru mântuirea noastră și pentru progresul spiritual al tuturor credincioșilor.

Niculae Cabasila spunea că prin Sfintele Taine **„Mântuitorul Iisus Hristos își prelungește în lume opera Sa mântuitoare, vine la noi, își face sălaș în sufletul nostru...”**⁵

- Scopul **harismatic** este strâns unit cu cel latreutic, alcătuind împreună o fuziune inseparabilă în săvârșirea actelor de cult.

În afară de aceste două scopuri fundamentale ale cultului divin avem și unul secundar sau indirect, - **Scopul didactic sau catehetic.**

Prin el, Biserica urmărește edificarea credincioșilor în credința creștină ortodoxă, precum și promovarea vieții religioase morale. Funcția didactică a cultului este evidentă mai ales în partea de început a Sfintei Liturghii, cunoscută odinioară sub numele de Liturghia catehumenicală, în care se reînnoiește simbolic lucrarea învățătoarească a Mântuitorului în cei trei ani și șase luni de activitate publică a Sa. Lecturile biblice (Catisme, Paremiile, Evangheliile), predica și cateheza sunt elemente de competență prin care cultul își îndeplinește misiunea sa didactică.

Caracterul comunitar și hristologic al cultului

Toate rugăciunile, formulele și actele exterioare care întregesc conținutul manifestărilor cultice în Biserica Ortodoxă au la bază conceputul unirii divinului cu umanul. Prin Cultul divin public Biserica îi cheamă pe toți fiii ei să devină Sfinți, adică să facă rodnică și activă prezența lui Hristos în sufletele și în viața noastră creștinească, ca să putem mărturisi precum Sfântul Apostol Pavel „**Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.**” (Gal. 2,20).

Rugăciunea publică ne cere să sacrificăm ceea ce este personal și vremelnic și să sesizăm cele ce sunt de lipsă pentru mântuirea tuturor, pentru ca neîncetat: „**pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.**”

Cuvântul divin public al Bisericii noastre

Ortodoxe este astfel alcătuit, încât fiecare creștin să trăiască și pe pământ o viață cerească, sfântă neîncetată slujire și bună plăcere lui Dumnezeu, în unire cu Dumnezeu, în comunitate cu îngerii lui Dumnezeu din ceruri și cu toți sfinții.⁶

Toate slujbele bisericești au menirea de a-l pune pe om în contact cu Dumnezeu. Cele șapte Laude, Sfintele Taine, Ierurgiile și Sfânta Liturghie creează în om dispoziția primirii harului divin.

Cel mai dinamic factor al comuniunii este, prin excelență, Sfânta Liturghie. În Sfânta Liturghie se închipuie și se săvârșește cea mai mare taină a iubirii lui Dumnezeu față de neamul omenesc. Această slujbă reprezintă un tot organic „**Hristos în Sfânta Treime și lumea întru Hristos prin Duhul Sfânt în Dumnezeu Tatăl.**”

Numai conștientizând unirea tainică cu Hristos euharistic și, implicit, participarea sa la viața divino-umană, ne dăm seama de rolul și însemnătatea Sfintei Liturghii. Numai în acest sens înțelegem ființa Bisericii și menirea ei de a întrupa împărăția lui Dumnezeu în umanitate.⁷ Sfânta Liturghie este centrul spiritualității creștine, bucuria existenței, bucuria mântuirii, bucuria vieții. Rămâne izvor de viață și de mântuire, pentru că în cadrul ei, însuși Domnul și Stăpânul vieții se dă pe Sine mâncare și băutură celor ce cred în El și oferă viață din belșug celor ce se împărtășesc din El: „**Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.**” (Ioan 6,54).

Întrucât în centrul lucrării ei stă Jertfa Mântuitorului pe care o reproduce și o prelungește în timp și spațiu, Sfânta Liturghie constituie nucleul întregului cult divin. Ea îmbină în chipul cel mai sublim cele trei scopuri ale cultului divin public ortodox (latreutic, harismatic și pedagogic).

Concluzii

Cultul divin public ortodox este expresia celei mai curate închinări și a celei mai adânci trăiri religioase, este exteriorizarea caracterului creștin în ceea ce el este mai pur și mai propriu creștinesc. În el se îmbină armonios viziunea frumuseții duhovnicești cu viziunea frumuseții cosmice. Prin cult, frumusețea și măreția lumii cerești răzbate în

SFÂNTUL GRIGORIE DE PALAMA, TEOLOGUL HARULUI DUMNEZEIESC, CONTEMPORAN CU SFÂNTUL IACHINT AL VICINEI (+1372)

mod tainic în chipul lumii de aici.

Slujbele ortodoxe îl transportă pe credincios în sferele încântătoare ale vieții veșnice. Cultul divin al Bisericii ortodoxe rămâne pentru totdeauna un inepuizabil izvor de îndrumare spirituală și de trăire religioasă morală, prin îndemnurile, sugestiile și inspirațiile pe care le proiectează în viața credincioșilor.

În modernismul contemporan, cultul are o importanță deosebită întrucât, prin om, Dumnezeu realizează zidirea vieții noastre creștinești, asigurându-ne de prezența lui în timp, în istorie, în viața noastră cotidiană prin cuvintele „*și iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului, Amin*”!

*

*

*

1 Pr. Nicolae D. Necula, *Cultul divin. Mijloace de apărare a dreptei credințe*, în *G. B.*, XXXV (1976, nr. 9-17, p.901)

2 Arhim. Lect. Dr. Vasile Miron, *Scurtă privire de ansamblu asupra cultului religios al celor trei confesiuni creștine și importanța cultului creștin public divin ortodox*

3 Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Diac. Prof. Dr. Emilian Cornițescu, *Arheologie biblică*, București 1994, p. 196

4 *Stihira I de la Stihovna* GL. I, a Vecerniei de Sâmbătă seara în *Octoiul mare*, ed. a VI-a, București, 1975, p. 10

5 N. Cabasila, *Despre viața lui Hristos*, trad. rom. de prof. Teodor Bodogae, București 1989, p.146

6 Sf. Ioan din Kronstadt, *Liturghia, cerul pe Pământ*, trad. de Boris Buzilă, Sibiu, 1996, p. 172

7 Arhim. Lect. Univ. Dr. Vasile Miron, *Semnificația și importanța religios-morală a cultului divin public ortodox*, EIBMBOR, București, 2003,

p. 143

Pr. Prof. Dumitru GAVRILĂ

Seminarul Teologic “Sf. Ioan Casian” Tulcea

La acest moment aniversar când Biserica Ortodoxă îl cinstește pe Sfântul Iachint (1359-1372), întâiul mitropolit al Țării Românești recunoscut în mai 1359 de către Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol, voi prezenta premisele teologiei Sf. Grigorie Palama (1296 – 14 noiembrie 1359), contemporan cu Sfântul Iachint.

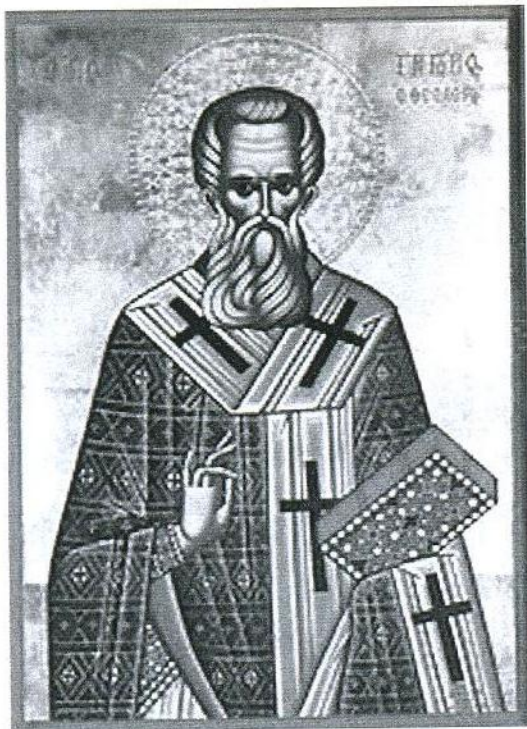
Sfântul Grigorie Palama își dezvoltă teologia plecând de la realitatea experienței personale a îndumnezeirii, trăite harismatic în Biserică.

Originea în Dumnezeu a harului ce ni se împărtășește este tocmai stăruitoarea și adâncă întemeiere a întregii învățătură a Sfântului Grigorie, în conștiința că numai printr-un asemenea dar, de obârșie dumnezeiască, adică necreat, se dobândește –subliniem odată mai mult– și cunoștința adevărată, și împărtășirea și sfințirea, și îndumnezeirea noastră.

Harul se comunică treptat făpturilor într-un suuș continuu, ca pe scara văzută de Patriarhul Iacov: ...*”o scară sprijinită pe pământ, iar cu vârful atinge cerul”* (Filocalia, vol. 7, 1977, p. 436 – 437).

Sfântul Grigorie, pentru a face prezența harului tot mai vădit, îl înfățișează în sfinți, în strălucirea lor excepțională. Așa, spre pildă, în cei trei Apostoli – Petru, Iacov și Ioan – care împreună văd cu ochi trupești, pe muntele Taborului, Lumina cea neînserată în Pavel care, învăluit de ea, nu putea îndura covârșirea strălucirii.

Sfântul Grigorie arată că harul este tezaurul divin împărtășit într-un chip deosebit, unic, întâi în

Adam, apoi reînnoit în Hristos „din puterea duhului care ne vine prin sfînțita naștere a noastră din nou, de sus, și se împărtășește în chip negrăit în cei botezați”. Prin aceasta, cei ce „nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut” (Ioan 1:13), ca niște copii de curând născuți „pot ajunge la măsura vârstei deplinătății lui Hristos (Efeseni 4:13)” (Filocalia, vol. 7, p.381).

În virtuți, în lucrarea lor, în făptuirea lor împreună cu rugăciunea, cuvântul Evangheliei și Sfintele Taine este împărtășirea luminii. De observat profund: virtuțile la Palama, îndeosebi cele teologice – credința, nădejdea, dragostea -, își dezvăluie puterea și menirea lor autentică, de legătură, de comuniune cu Dumnezeu. Pentru el „credința este căruța puterii evanghelice, viața apostolică, dreptatea lui Avraam; în credință el contemplă și ipostasul cel făgăduit nouă de la Dumnezeu” (Filocalia vol. 7, pp. 316-318).

Iubirea de Dumnezeu, care ni s-a descoperit desăvârșit în Hristos, în El – Chip al iubirii supreme pe care Palama o evocă: „O cine ar putea lăuda Cuvinte al lui Dumnezeu, Unule - Născut, puterea prezenței Tale pe pământ. Nu se aprinde niciodată jertfelnicul Tău dumnezeiesc prin foc străin și pământesc. Căci e un foc străin și ceresc

de alt mod, păstrat prin transmiterea focului nestins pe care ai venit să-l arunci pe pământ; El este puterea Învierii și lucrarea nemuririi, luminarea sufletelor sfinte și menținerea tuturor puterilor raționale” (Filocalia, vol. 7, p. 399).

Acest foc al harului e viața însăși a virtuților, e prezența lui Dumnezeu, „este transmiterea prin har a bunătăților pe care le are El prin fire” (Filocalia, vol. 7, p. 400).

Sfântul Vasile Cel Mare, în anul 373, cerea mutarea moaștelor Sf. Sava de la Buzău în Capadocia, guvernatorului Dobrogei, Iunius Soranus.

Se știe că în disputa cu apuseanul Varlaam, format în spiritul raționalist al scolasticii, Sfântul Grigorie, familiar și consecvent fiind și cu darul și valoarea rațiunii, în hotarele ei posibile pentru cunoaștere, deschide însă privirea și spre infinitul Adevărului accesibil harului necreat atotcuprinzător deschis ochiului credinței, ochi al unei vederi prin Revelație „mai presus de minte”. Palama răspunde energic lui Varlaam: „Dumnezeu s-a arătat în trup și legea harului s-a descoperit marginilor pământului”, când „au luat Duhul lui Dumnezeu” (1 Corinteni 3,16) și ne-a vestit nouă că „Dumnezeu este lumină și niciun întuneric nu este întru El” (1 Ioan 1,5) „iar pe cei ce au crezut lui i-a făcut fii ai luminii” (Efeseni 5,8)” (Filocalia, vol. 7, pp 322-324). Cu asemenea temei teologul harului înalță conștiința: cu această lumină suntem împărtășiți credincioșii harului, cu lumina lui Hristos, Dumnezeu cel ce S-a smerit pe Sine, și de la Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară întrupându-Se, „chip de rob luând, S-a făcut pe Sine asemenea chipului slavei Sale”.

Sfântul Grigorie Palama contemplă, în om, în lucrarea lui ca rod al energiilor necreate divine, întipărirea Chipului Treimii în om. În harul necreat se întipărește, prin creație, chipul nostru creat după chipul veșnicului Fiu al lui Dumnezeu și ni se împărtășește „bunătatea și înțelepciunea lui Dumnezeu” (Filocalia vol. 2, Ed. Humanitas, București 1996, p. 107).

Chipul lui Dumnezeu în om poartă astfel întipărită prin har, pecetea Treimii. Palama zugrăvește după Tradiția Bisericii, icoana sufletului omenesc, oglindind Treimea, având de

la Dumnezeu: minte, cuvânt și duh, altfel spus „*minte înțelegătoare, cuvântătoare și duhovnicească*” (Filocalia, vol. 7, p. 450).

O asemenea frumusețe firească Sfântul Grigorie o numește artă „*podoaba treimică și mai presus de lume a sufletului*” (Filocalia, vol. 7, p. 450).

Sfântul Grigorie de Palama adresează lumii creștine un mesaj: cum anume trebuie făcută teologia și care e răspunderea ei față de criza secularismului de azi. Teologia adevărată nu pornește de jos, ci pornește de sus, spre a le transfigura pe cele de jos, tot așa cum omul nu se îndumnezeiește înainte ca Dumnezeu să se fi înomenit covârșind, dreptatea prin iubire.

* *

1. *Sfântul Grigorie Palama, Fecioara Maria și Petru Athonitul* – prototipuri ale vieții isihaste și alte scrieri duhovnicești, Scrieri II, stadiu introductiv și traducere diac. Ioan I. Ică jr., ed. Deisis, Sibiu, 2005

2. Hierotheos mitropolit de Nafpaktos, *Sfântul Grigorie Palama Aghioritul*, trad. Prof. Paul Bălan, ed. Bunavestire, Bacău, 2000.

3. *Colecția Stâlpilor Ortodoxiei, Viața și nevoințele celui între sfinți Părintelui nostru Grigorie Palama*, trad. de Constanțin Făgețean, ed. Egumenița.

EVLAVIA CREDINCIOȘILOR CU NEVOI SPECIALE: SURZII

teolog Ioana Zulfie Pană

În lume există atâtea persoane cu nevoi speciale, printre care surzi, orbi, persoane în scaunul cu rotile, etc.

Deși sunt persoane cu handicap, foarte mulți oameni îi marginalizează, Statul îi consideră povara societății, îi ignoră, ceea ce îi afectează foarte grav creându-le un sentiment de inferioritate, se izolează de lume, se retrag din societate și ajung să trăiască la marginea ei.

Dar sunt și ei oameni cu suflet în ciuda defectului lor - handicap, sunt și ei oameni credincioși care cred în Dumnezeu, se roagă la EL, postesc, citesc cărți de rugăciune, se spovedesc, plâng, suferă, se bucură, se întristează ca și ceilalți oameni normali pe care surzii îi numesc: „*auzitori*”, orbii: „*văzători*”, etc.

Citându-l pe Sfântul Apostol Pavel, el arată că surzenia este un obstacol pentru credință. În continuare, el scrie că dacă nimic bolnav nu trece de la părinți la copii, cum poate cineva să suporte să vadă pe acel copil nevinovat, făcut după chipul lui Dumnezeu, că se naște uneori cu mintea slabă, de vreme ce aceasta atinge sufletul însuși?

Fer. Augustin precizează că este cât se poate de evident că surzenia este un obstacol în calea credinței, atunci când aceasta este transmisă pe cale orală, ceea ce înseamnă că trebuie să se găsească modalitatea corespunzătoare pentru transmiterea mesajului Evangheliei în orice mediu.

Pe de altă parte, având în vedere afirmațiile anterioare ale Fer. Augustin cu privire la capacitatea limbajului gestual de a fi un bun mijloc de comunicare, nu numai pentru surzi înșiși, ci și pentru auzitori, pare destul de clar că „*surzenia este un obstacol în calea credinței*” nu este echivalent cu „*surzii nu sunt capabili de a*

avea credință”.

Un alt părinte apusean, Fer. Ieronim, este favorabil surzilor, ultimul său argument fiind acela că pentru Cuvântul lui Dumnezeu, nimic nu este surd, adică Duhul lui Dumnezeu poate depăși orice bariere. Astfel că surditatea fizică a urechilor nu poate reprezenta deloc o barieră pentru Dumnezeu.

În tratatul despre liturghie, Luther abordează problema posibilității participării surzilor și a altor categorii de deficienți la această taină a altor categorii de deficienți la această taină. Biserica Catolică îi acceptă pe surdo-muți să se spovedească prin semne, fiindu-le astfel deschisă calea către sfânta împărtășanie. La rândul său, Luther recunoaște dreptul surzilor de a cere prin semne împărtășania și de a o primi. El a respins vehement practica unor preoți de a-i păcăli pe aceștia și de a le da numai pâine și vin nebinecuvântate. El se ridică astfel împotriva aparentei bunevoiri de a-i include pe surzi în rândul poporului lui Dumnezeu, dar refuzându-le participarea reală sub motiv că nu puteau înțelege valoarea ei. *„Ei merită aceleași lucruri pe care le merităm și noi. De aceea, dacă ei pot să arate prin semne de netăgăduit că doresc împărtășania cu o veritabilă evlavie creștină, după cum eu însumi am văzut deseori, ar trebui să lăsăm în seama Sfântului Duh ceea ce ține de El și să nu îi refuzăm ceea ce cere”.*

El dă exemplu pe Însuși Iisus care a primit la El cu bucurie și s-a aflat în legătură cu surzii, orbii și slăbănogii. Pe măsură ce organizarea Bisericii a devenit din ce în ce mai ierarhică, problema statutului canonic al surzilor în biserică, a devenit din ce în ce mai actuală.

Persoanele cu handicap auditiv, deși nu aud, merg la biserică. Chiar dacă nu aud ce spune preotul la slujbă și cântările, ei iau o cârtică de rugăciune și se roagă în biserică la Dumnezeu, vor să fie apropiați de Dumnezeu.

Pentru că nu erau înțeleși, cei mai mulți dintre surzi nu se puteau spovedi. Le vine greu să se spovedească din cauza handicapului lor și în acest caz spovedania devine o adevărată problemă, preoții neștiind cum să comunice cu ei, iar ei nu pot vorbi verbal și se spovedeau doar cei care știau să scrie și să citească foarte bine pe buze și cei hipoacuzici, care puteau să verbalizeze cât de cât și să înțeleagă mesajul preotului.

Problema spovedaniei este legată de cunoașterea LMG (limbajul mimico-gestual). Poate fi acesta folosit în cult? Pentru un răspuns afirmativ există mai multe argumente:

1. Lingviștii afirmă egalitatea LMG cu limbajul vorbit.
2. Tradiția liturgică a Ortodoxiei a urmat modelul Cincizecimii, adică Biblia, predica, cultul în limba vorbită a poporului.
3. Considerându-l pe om în ansamblul său, trup și suflet, Ortodoxia nu face din cuvânt singura formă de comunicare. Cuvântul este completat și susținut de alte elemente, dintre cele mai diferite: arhitectura, iconografia, veșmintele, lumânările, tămâia, muzica, gesturile și mișcările cultice (de exemplu „*hora*” de la cununie).
4. Discursul cultic ortodox este descriptiv și analogic, folosind imagini metaforice. De exemplu, în una dintre cele mai populare slujbe ortodoxe, Prohodul, Iisus Hristos este asemănat cu diferite făpturi în sufletește sau neînsufletește:

lumina, spic, soare, leu, mir, piatră, vită.

Ținând cont de toate acestea, LMG nu numai că se pretează la a fi folosit la limbaj liturgic, ci se află în consonanță cu întreaga tradiție cultică ortodoxă. Mai mult, elementele precizate pot și trebuie să servească ca izvoare de inspirație pentru realizarea unui LMG liturgic ortodox și a unui discurs gestic coerent pentru deficienții de auz. În acest fel, străduința de a pune bazele unui LMG liturgic ortodox va scoate în evidență actualitatea, unitatea și rostul unor aspecte ale tradiției cultice, dintre care unele au fost insuficient explorate până acum. Această argumentație ne ajută să răspundem și altor probleme: Este firesc pentru comunitatea de surzi să fie independentă de cea a auzitorilor, având locaș și preoți proprii, sau este de ajuns un interpret, pentru participarea surzilor la liturghie alături de auzitori? Pentru a răspunde acestei probleme, trebuie să avem în vedere următoarele:

1. surzii sunt un neam, cu istorie, limbă, cultură proprii
2. propovăduirea apostolică s-a adresat neamurilor
3. caracterul interpersonal și secret al spovedaniei
4. caracterul direct, participativ al Sfintei Liturghii (un interpret înseamnă participare indirectă)
5. în practica actuală a BOR interpreții sunt o treaptă intermediară până la hirotonirea unui preot.

Pentru ca o comunitate ortodoxă de surzi să aibă viață liturgică deplină, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- existența unui spațiu liturgic distinct
- folosirea LMG în cult, predică și spovedanie
- hirotonirea preoților cunoscători ai LMG, ai mentalității și comportamentului persoanelor surde.

De asemenea, pentru ca această comunitate să se mențină și să sporească, este nevoie de o pastorație susținută din partea preotului auzitor și cunoscător al LMG, completată de activismul nucleului comunității religioase.

INSULA ȘERPILOR ÎNTRE ADEVĂR ISTORIC ȘI CONTEXT POLITIC

Prof. Gheorghe BUNDUC

Problematica Insulei Șerpilor se constituie într-o problemă mai puțin mediatizată și cunoscută de marele public, dar de o mare importanță în evoluția relațiilor contemporane româno-ucrainene. Insula Șerpilor era numită în antichitate *Ilan Ada* în turcă, *Zmeianâi* în rusă, în timp ce vechii greci îi spuneau *Fiodonosi*, *Leuke* sau *Akilleis* și o foloseau ca loc de popas în drumul lor spre Gurile Dunării.

Insula Șerpilor se află situată în Marea Neagră în dreptul Deltei Dunării la o distanță de 22 de mile (40 de km) de țărmul românesc pe coordonatele de 45 grade 15'53" latitudine nordică

și 30 grade 14'41" longitudine estică. Insula Șerpilor are o suprafață de 17 hectare și o circumferință de 1273 metri, cu o formă neregulată. Este formată din gresii silicioase conglomerate, dure, și cuarțite care dau insulei un aspect stâncos, cu o vegetație săracă. Pe insulă se află ruinele unui templu al lui Achile și un far construit de România.

Nicolae Iorga, în *Istoria Poporului Român*, menționează în context apartenența acesteia la Țara Românească și, respectiv, Moldova în secolele XIV-XV. Insula a avut același statut până în secolul al XIX-lea, pe vremea suveranității otomane asupra Țărilor Române.

În conflictele succesive dintre Imperiul Țarist și cel Otoman, Rusia s-a extins tot mai mult spre vest, ajungând prin Pacea de la Iași, din 9

ianuarie 1729, vecină cu Moldova, pe Nistru. După războiul ruso-turc dintre 1806-1812, prin Pacea de la București din 22 mai 1812, Rusia încorporează acea parte a Moldovei cuprinsă între Prut și Nistru, dar în tratatul respectiv nu se prevedea nimic despre statutul Insulei Șerpilor.

Un protocol ruso-turc din 1817 stabilea trecerea Brațului Sulina (principalul braț navigabil al Dunării) sub stăpânirea Rusiei, acesta considerând, totodată, că insula îi aparține, fără a avea însă consimțământul puterii suverane – Imperiul Otoman.

După un război ruso-turc (1828-1829) în care Turcia este din nou înfrântă, prin Tratatul de la Adrianopol din septembrie 1829, Rusia primea și brațul Sfântul Gheorghe, devenind stăpâna de facto a Deltei Dunării, dar nici în acest tratat nu se pomenea nimic despre Insula Șerpilor.

Prin tratatul de la Berlin din iulie 1878, (în urma războiului româno-ruso-turc din anii 1877-1878,) Insula Șerpilor redevine teritoriu al României.

În 1940 când Uniunea Sovietică anexează mai multe teritorii românești de pe brațul Chilia (Insulele Salagnic, Dalerul Mare, Dalerul Mic, Maican și Misura) Insula Șerpilor rămâne în componența României. Nici tratatul de Pace de la Paris din februarie 1947, semnat după al II-lea război mondial, nu contestă dreptul României asupra insulei.

La 23 mai 1948 Uniunea Sovietică impunea României semnarea unui protocol de cedare a insulei. Din partea sovietică protocolul a fost semnat de Nicolae Pavlovici Sutov, reprezentant al MAE al URSS, iar din partea MAE al României, de Eduard Mezincescu. Imediat după ocuparea Insulei Șerpilor sovieticii instalează aici o importantă bază militară spre a controla Gurile Dunării și sisteme radar care supravegheau întreaga zonă a Balcanilor. Nu o dată s-a întâmplat ca pescari români, surprinși de futuri pe mare, să nu aibă drept de refugiu pe insulă, fiind refuzați de autoritățile militare sovietice, incidente încheindu-se de multe ori și cu victime.

După destrămarea URSS insula a trecut în mod abuziv în stăpânirea **Ucrainei**, ca una din

moștenitoarele fostului imperiu sovietic, fără nici un drept juridic sau istoric. Dacă suprafața insulei de doar 17 hectare, egală cu cea a Parcului Cișmigiu din București, nu reprezintă o importanță prea mare din punct de vedere teritorial, din punct de vedere strategico-militar și economic importanța acesteia este foarte mare.

Marele patriot și om politic P.P. Carp spunea în 1915: „*Se înțelege că de Gurile Dunării este legată și neutralitatea strâmtorilor, neutralitate care nu e numai un interes românesc, ci este un interes comun al popoarelor balcanice*” și nu numai, am adăuga noi.

După 1980, odată cu descoperirea de rezerve considerabile de țiței și gaze naturale în Marea Neagră, interesul pentru această insulă a crescut mult. Convenția ONU asupra mării, de la Montego Bay, recunoaște dreptul statelor să-și extindă apele teritoriale la 12 mile și zona de exclusivitate economică la 200 de mile marine.

Menționăm că protocolul din 23 mai 1948 încalcă prevederile Tratatelor de Pace încheiate până la acea dată și că el a fost semnat la presiunea trupelor sovietice care ocupau România, pe atunci. De altfel, acest protocol n-a fost ratificat niciodată de parlamentele României și URSS.

Tratatul semnat la Cernăuți, la data de 17 iunie 2003, între România și Ucraina, privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală, în probleme de frontieră, asigura cadrul necesar continuării negocierilor dintre cele două părți semnatare pe tema frontierei și a delimitării maritime.

Considerăm că aceste negocieri trebuie să se desfășoare în conformitate cu Convenția de la Montego Bay din 1982 asupra mării care precizează: „*Insulele care nu au posibilitatea de viață proprie, deci pe care nu se poate dezvolta o formă de viață în mod normal, în condiții normale de trai, nu pot beneficia de statutul de mare teritorială, platou continental sau zonă economică*”.

Așa cum am arătat mai sus, Insula Șerpilor este o stâncă ce nu a aparținut niciodată Ucrainei și care nu oferă condiții propice existenței unei comunități umane stabile. Oficialitățile ucrainene în mod eronat susțin contrariul. Astfel, un oficial al Ucrainei declara cu câțiva ani în urmă: „*Insula este locuită de militari, care beneficiază de tot confortul: cazarmă, bloc de locuințe, oficiul poștal, cantină și ...baie*”.

Totodată, ne exprimăm îngrijorarea în legătură cu intenția autorităților ucrainene de a continua amenajarea canalului navigabil Bâstroe prin Delta Dunării pentru a avea acces direct la Marea Neagră. Realizarea acestui proiect va avea un impact negativ nu numai asupra Deltei Dunării, teritoriu declarat Rezervație a Biosferei și aflat în patrimoniul universal dar, în mod sigur, va avea implicații de ordin juridic asupra Tratatului de bază încheiat între cele două țări, în anul 1997. *N.R. Materialul a fost prezentat în Senatul României în anul 2003.*

IUBIREA LUI DUMNEZEU

Adelin Ionuț PARMAC

Cl. XI-a, Seminarul Teologic "Sf. Ioan Casian"
Tulcea

Potrivit învățaturii de credință **iubirea**, din punct de vedere moral, este atributul prin care Dumnezeu își revărsă bunătatea, sub diferite forme, asupra creaturilor, împărtășindu-le bunuri de cea mai înaltă valoare ce se poate cugeta și, prin aceasta, făcându-le părtașe la propria Sa fericire.

Conceptual, ca noțiune, iubirea înseamnă dăruire, bunătatea revărsată asupra altuia, iar dacă cel căruia se revărsă bunătatea este lipsit, iubirea ia numele de milă. Acesta este înțelesul mult repetatei noastre rugăminți **Doamne, miluiește-ne!**

Iubirea se manifestă între persoane și este comuniune de persoane. Iubirea desăvârșită, dăruirea totală în comuniunea personală inexprimabilă este cea din comuniunea intratrinitară a Sfintei Treimi dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Dumnezeu fiind însăși iubirea „**Dumnezeu este Iubire**” (1In 4,8,16).

Dumnezeu a creat lumea din iubire și după chipul și asemănarea Lui: Fc 1,26: **„Să facem om după chipul și după asemănarea noastră”**. Tatăl a trimis pe fiul Său în lume să se jertfească pentru mântuirea noastră. Acestea le-a făcut Dumnezeu din iubire. În teologia contemporană se vorbește despre valoarea infinită a persoanei, despre adâncul ei insondabil, văzând în om chipul nemuritor al lui Dumnezeu. Izvorul unic al iubirii este Sfânta Treime – **„structura supremei iubiri”** – spune Sfântul Părinte Stăniloae.

Când vorbim de iubirea față de Dumnezeu, cugetăm cum să ajungem la scopul suprem, adică la îndumnezeire.

Din iubire pentru Dumnezeu și semenii creștinul are îndatorirea să-i urmeze lui Hristos, așa cum avem exemplu pe însuși Iisus Hristos și pe Sfinții și Martirii ce au pățit pentru Hristos.

Noi, creștinii, avem poruncă și libertatea de a alege: **„Dacă păziți poruncile mele, veți rămâne**

întru iubirea Mea după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui” (In 15, 10).

Spune Mântuitorul Iisus Hristos, (Matei 22,36-39):

„Învățătorule, care poruncă este mai mare în lege? El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua la fel ca aceasta. Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”.

Revenind la exemplul nostru, iubirea de Dumnezeu, Sfinții au fost răsplătiți pentru faptele lor de pe pământ datorate iubirii și ascultării de Dumnezeu. Ei au primit darul facerii de minuni în timpul vieții sau alții după moartea trupească, căci ei și în ceasul acesta se roagă neîncetat pentru sufletele noastre.

Acestea fiind spuse, creștinul trebuie să păzească cele sfinte și să se gândească neîncetat că el este creat datorită iubirii Dumnezeiești, căci **„Dumnezeu este iubire”**.

*

*

*

1.Origen, Comentariu la Ev. După Ioan;

2.Episcopul Nicodim, Predici la Postul Mare,

3.Pr. Acad. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Sfânta Treime sau La început a fost iubirea

IMAGINI DIN VIAȚA PAROHIEI

Despre viața populației românești din Dobrogea în perioada stăpânirii otomane asupra provinciei s-au scris destul de multe pagini. În arhive există încă multe documente puțin cunoscute marelui public, documente care ne prezintă situația românilor din Dobrogea. Cu ani în urmă am avut posibilitatea de a cerceta Rapoartele Carantinelor Dunării, rapoarte aflate în Arhivele Statului București. O parte din aceste rapoarte conțin informații referitoare la starea de sănătate a populației dobrogene și au stat la baza unor lucrări publicate în timp în revistele „*Steaua Dobrogei*” și „*Daima*”.

În cele ce urmează încercăm să prezentăm o selecție din documentele referitoare la persecuțiile la care au fost supuși românii din Dobrogea fie pentru a-i obliga să treacă la mahomedanism, fie numai pentru că erau creștini, persecuții care au determinat mulți români să fugă peste Dunăre în Țara Românească.

La 29 august 1832, în carantina Brăilei se prezintă „*Hatige femeia cu fiu-sa Fatme, turcoaice fugare din a dreapta parte a Dunării (...) care au arătat că numita, de felul ei, este din Moldavia, a slujitorului Dumitrache fata și al cării nume au fost mai nainte Catinca, pe care în vremea Zaveriei s-a răpit de către un turc, Musa Baraitar Capisizoglu, și după încheierea păcii trăgându-se cu numita la Măcin, unde, în vremea holerei, au și murit bărbatul ei*” (1). Cu ajutorul unei femei din satul Dăeni, trece în Țara Românească, unde, după îndeplinirea formalităților sanitare și administrative îi este permisă stabilirea.

La 20 februarie 1835 în carantina Călărași este adus Marin sin Mușat, fugar din Dobrogea care „*arată că au fugit de acolo ca să-și scape viața*” (2).

Tot în carantina Călărași sunt aduse în 28 august 1836, treisprezece familii de băjenari, cu un total de patruzeci și șase suflete, atât adulți cât

și copii, care solicită stabilirea în Țara Românească, nemaiputând îndura prigoana turcilor (3).

În 26 noiembrie 1836, Secretariatul Statului trimite *Cinstitei Mari Vorniciei din Lăuntru scrisoarea Aianului Hârșovei prin care cere înapoierea lui Dragan, locuitor din cazaua Hârșovei, fugit în Țara Românească, cu recomandarea de a se analiza împrejurările intrării acestuia în principat* (4).

La 8 martie 1837, conducerea carantinei Brăila informează Obșteasca Inspectorie a carantinelor liniei Dunării despre „*un Ahmet turcu, în vârstă de ani doozeci, s-au arătat în carantină, ca el fiind de fel creștin pravoslavnic, numit Gheorghe și de mic copil rămânând sărac și strein de părinți la Silistra, cu sila s-au turcit și acum, fugind de acolo, au venit a trece în prințipat, cu cerere ca iarăși să-și priimească legea sa și să se boteze, neputând a mai suferi supt acel fel de jug*” (5). La 20 ianuarie 1839 este adus pentru interogatoriu în carantina Călărași Tudor sin Popa Dinu, originar din județul Ialomița, în vârstă de 16 ani. În urmă cu patru ani trecuse la Silistra pentru a învăța croitoria, dar nereușind să fie primit, a lucrat ca slugă la diferite persoane. Fiind implicat în descoperirea unei comori, este anchetat de autoritățile locale, fiind ulterior dat în supraveghere unui turc „*iară pe mine m-au dat asupra unui turc și acel turc umbla a mă turci*” (6). La intervenția directorului carantinei Călărași-Malla- aflat în Silistra, reușește să scape și după câteva zile trece pe gheață Dunărea în Țara Românească.

Din interogatoriul luat la 13 decembrie 1841 la carantina Călărași aflăm: “eu, Petre sin Triful Bacalu din Silistra, de ani 14, fiind băgat slugă la un turc la băcănie și aflându-mă slujind la dânsul, m-am pomenit cu acest turc că mă bagă în casă să îmi zică să mă turcesc, în nenumărate rânduri, care într-una din zile, aflându-mă numai ieu cu dânsul în casă, mă pomenesc că scoate o sabie și îmi zice **„te turcești, căci dinpotrivă te tai”**. Așa și eu, spăimântându-mă i-am zis că dară, și, în urmă, mă trimite la un cadiu, și tunzându-mă la cap m-au dat la învățătura școalei lor, care, într-o zi, aflându-mă singur, numai cu copii la școală, am găsit prilej și am fugit la dohtorul de acolo, și pitindu-mă, am găsit vreme, și îmbrăcat în haine femeiești, am eșit din cetate și m-am pus într-un caic și am trecut Dunărea la Vadul Silistriei (...) (7).

La 9 martie 1842, căpitanul Caracasidi, comandantul punctului Călărași, raportează Dejurstvei Oștirilor: „de către paznicii pichetului nr. 142 s-au adus un Nicola, băiatu din satul Almani (Aliman) ținutul Silistri, trecut în taină din Turchia, nopatea (...) au arătat că pricina fugii lui de acolo au fost urmată (pricinuită) de niște siluiri ce au suferit din partea turcilor ca să primească moametismul (mahomedanismul). (8)

Revizorul Distanței a 3-a a Dunării raportează Comitetului Carantinelor la 15 noiembrie 1842: „*totdeauna, neconținut cercetez pe acei ce trec în prințipat din Turchia pentru starea de sănătate ce se află întru această provincie. Acum am aflat de la un prieten neguțător că din partea sănătății este prea bine, iar din altele este foarte rău, pentru că turcii iarăși au început cu faptele cele rele făcând omoruri (...) Deosebit de acesta, iau fete cu sila și le turcesc și cei mari ai lor nu le zic nimic.*” (9)

Isvoranu, directorul carantinei Călărași, la 17 mai 1843, trimite Comitetului Carantinelor raportul primit de la Cinovnicul Vadului Silistriei „după înțelegerea ce au avut cu cei din dreapta parte ce vin acolo, la Vadul Silistriei, s-a îndestulat ca, pe la satile Calipetra, Popina și altele din serhatul Silistriei, s-ar fi urmând o tăiere de creștini și aceasta a lor faptă să zice că să urmează încă de la 11 ale trecutului aprilie, tăindu-se până astăzi douăzeci și doa suflete, dintre care și însuși au

văzut trupuri tăete, trecând pa apa Dunării” (10)).

La 18 septembrie 1844, parucio Lahovari, adjunctul comandantului punctului Brăila, raporta Cinstitei Dejurstve a Oștirii Românești: „**la 16 ale acesteia, un ruman, anume Zaharia Nica Stroe, trecând din Turchia cu o luntre la pichetul Rata nr. 185, a spus soldaților că el este din Transilvania, de la satul Betleem (probabil Beclean), trecut în Turchia în anul 1841, cu oile unui mocan, și că stăpânul său la întoarcerea sa în prințipat, l-a lăsat acolo. De atunci a fost slugă la un tătar, însă acum, vrând prin silnicie a-l turci, a trecut aici ca să scape**” (11).

Ion sin Petre declara la 4 martie 1845, cu ocazia trecerii sale la carantina Călărași: “eu mă aflu în vârsta ca de ani 35 și născut în satul Gura Balii și, în vremea turcilor, a trecut părinții miei cu mine în țara Turcească și trăgând și acolo au trăit numai vro doi ani sau trei și a muritără, și eu rămâind sărac, pă la uși străine, am slujit pa la unii, alții, iar acum de sunt 7 ani sunt de când mă aflu slujind la un turc din orașul Silistra și anume Meemet, ce-i zice și Topci Pașa, care având să iau de la dânsul lei 10523, în câte rânduri îi ceream, mă pune la caznă, zicându-mi să mă turcesc, că mă voi face sfânt, pentru că legea noastră este spurcată.

Această caznă o pătimeam aici, la Silistra, cât și la casla dumnealui, unde o avea la Satu Nou, pentru că acolo avea un

nazăr, adică cheia (chehaia) peste ciobani, asemenea ca și acela mă căzneă, arătându-mi precum mai sus zic, și eu, nevrând să calc întru acest foc cu lepădare de lege, mi-am luat o luntre și pă când era doa ceasuri până la zioa, am trecut drept la pichetu Ulmu” (...) (12).

La 17 martie 1845 la punctul Brăila se prezintă Ioniță Giurgescu *„locuitor din acest Prințipat, județul Mehedințu, satul Tehomeri (Tehomiru), fiind slugă la un turc geambaș, anume Bechir, ce strângea cai aici în prințipat, a trecut cu dânsul în Turchia la anul 1844, luna noiembrie, și că aflându-se cu dânsul în satul Ceatalorman, Cazaua Babadag (azi Pantelimonul de Sus), unde era cu așezământul, de mai multe ori îl tot silea ca să se turcească, la care nevoind el cu nici un chip a se îndupleca, acest turc hotărâse să-l împuște”* (13).

Tuturor fugarilor de peste Dunăre li se adresa un interogatoriu (tacrir). Reproducem parțial *„Tacrirul lui Nicolae, croitor rumân din Silistra, fugar ce s-au prins (primit) în curățenia acestei carantini”*.

Întrebări/răspunsuri

1. De câți ani ești? De 19 ani
2. Cum te cheamă? Nicolae Apostolescu
3. De ce națiune ești și din ce loc? Rumân din Silistra
4. Ce meserie ai? Croitor
5. Însurat ești? Nu sunt însurat
6. Din ce pricină ai fugit din Silistra? Eu fiind croitor la ostași, au vrut să mă turcească și ca să scap am fugit aici în Țara Rumânească.”

Tacrirul a fost completat în data de 21 aprilie 1846 la carantina Călărași (14).

Un tacrir se completează pentru Nichifor Tănase la carantina Brăila în 26 martie 1851.

Întrebări/răspunsuri

1. Cum te cheamă? Nichifor Tănase
2. De unde ești? De la Silistra, ținutul Turchiei, Raia
3. De câți ani ești? De ani 16
4. Ai părinți? Am numai mama și se află la Silistra
5. Pentru ce vii întraceastă țară și de unde vii? În toamna trecută, m-am băgat slugă la un Turc, Memet Capitan din Silistra, care au avut o corabie încărcată cu grâu, cu care am plecat, împreună cu stăpânul meu, drept la Țarigrad de la Silistra.
6. După mergerea ta acolo, la Țarigrad ce ai făcut, unde ai petrecut până acum și cu ce te-ai agonisit și pentru ce te întorci acum înapoi? Până acum 6 săptămâni m-am aflat tot la acea corabie slugă și de atunci, aflând și simțind că stăpânul meu voește a mă turci, fără a mai pierde vremea, am alergat în curtea consulatului sârbesc și de acolo m-au loat d. consul rumânesc, căruia i-am făcut cunoscut toată istoria și împrejurările în care mă aflam; mi-au dat un pașaport împreună și cu o scrisoare către d. director al aceştii carantine recomenditoare pentru ajutor”. (15)

La 13 iulie 1853, praporgic Ioan Cocăneanu, comandantul punctului de grăniceri Polizești, informează Stabul Oștirilor Rumânești că între pichetele Pecineaga (nr. 236) și Potmolu Pecinegii (nr. 238) au trecut Dunărea fiind reținuți de grăniceri doi mocani fugiți din Dobrogea. Numiții Iosif Galbezeanu și Gheorghe Dristaru din satul Cerna lucrau în această localitate de mai mulți ani, fără a avea de suferit din partea turcilor.”... acum, de când au auzit că armia rusească au trecut în prințipat și că vrea să treacă în Turchia, s-au întărâtat toți bagabonții turci și tătari și tae creștinătatea ce le ese înaintea și vrând a-i tăia și pă dânsii, numiții, de frică, au găsit un cinuleț în partea Turchii și au trecutără dincoci, spre scăparea vieții lor”. (16)

Din Tacrirul lui Dumitru sin Enică din satul Dichiseni, județul Ialomița, argat de șase ani în satul Ostrov, trecut în Țara Românească în noaptea de 9 spre 10 ianuarie 1854, tacrir completat la carantina Călărași, la întrebarea 17 *„Ce vorbește turcii p-acolo?”* Se răspunde *„Am auzit oameni*

vorbind ca să ne tae pă creștini, asta este vorba turcilor". Interogatoriul cuprinde numeroase întrebări cu caracter militar referitoare la forțele turcești din zonă, forțe încartiruite în satul Ostrov în locuințele românilor pe care îi evacuaseră iar în satele Carasuea (Carasu) și Boaz Chioiu (denumirea turcă a localității Cernavodă-Bogazkoy) în bordeie săpate de locuitori. (17)

Marin Pornitu, lucrător la cherhanaua din Peceneaga aparținând lui Memet, turc din Măcin, trece Dunărea pe o plută din stuf în noaptea de 14 februarie 1854, în urma amenințărilor cu moartea din partea stăpânului său, pentru că „*noi, creștinii nu ținem cu ei*” (18).

În 21 iunie 1854 este aprobată către Comitetul Sanitar al Moldovei solicitarea de a se aproba trecerea rapidă peste Dunăre și cazarea în vechea carantină din Țiglina, în Ograzile Sărării și în salhanaua comisului Antonii Iordachi a 52 refugiați români, geți, lipoveni, evrei, armeni din orașul Măcin amenințați de abuzurile trupelor otomane. (19,20). Refugiați mai sunt semnați din satul Pecineaga (21), Dăeni (22), orașul Turtucaia (23), Mârleanu (24), Satu Nou (25).

Odată cu începerea Războiului pentru Independență, abuzurile armatei otomane îndreptate asupra locuitorilor români din Dobrogea cunosc o exacerbare. În raportul Subprefecturii plășii Borcea către Prefectura județului Ialomița se menționa, referitor la situația locuitorilor din satul Mârleanu: „La 27 august trecut, fiind înconjurați de armata turcă (cerchezi), le-a pretins deocamdată vite și care și a-nceput a tortura pe unii dintre pacienți, a răni cu sabia și pe alții chiar a-i omorî. Femeile au fost și mai mult expuse, în care timp a tăiat, lăsând morți 17 individe, iar numărul răniților a fost și mai mare. În fața unor astfel de torturi și asasinări și pentru care au văzut pe acei cerchezi că au forțat ușile bisericii, unde intrând au ridicilat icoanele, lăsând excremente înăuntru, au fost nevoiți a se ascunde într-un ostrov, de unde, găsind două luntre, abea au putut trece Dunărea cu parte de bagagii și copii. Numărul familiilor sunt, pe lângă preotul Encica, alți 33, deosebi femei și copii” (5 septembrie 1877). (26)

Asemenea documente sunt numeroase, dar ne-am limitat la trecerea în revistă a celor mai

semnificative pentru a ne putea face o impresie asupra situației populației românești, a strămoșilor noștri care au trăit pe aceste meleaguri dobrogene. Am păstrat limbajul documentelor, numai în câteva paragrafe, în paranteze drepte am completat cu denumirile actuale ale unor localități.

* * *

1. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 2471/1832, fila 1.
2. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 1131/1835, fila 64.
3. Arhivele Statului Călărași, Fond Ocărmuirea județului Ialomița, dosar 433/1836, f. 73.
4. Arhivele Statului București, Fond Vornicia din Lăuntru, dosar 756/1836, fila 1.
5. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 1149/1837, f. I
6. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 634/1839, fila 4.
7. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 1216/1841, fila 409.
8. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar 21/1841, f. 410
9. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 1262/1842, fila 6.
10. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 1140/1843, fila 6.
11. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar nr. 101/1844, f. 48.
12. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar nr. 57/1845, f. 40.
13. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar nr. 57/1845, f. 50.
14. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar nr. 774/1846, f. 129
15. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar nr. 1079/1851, f. 53.
16. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar nr. 226/1853, f. 146.
17. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 36/1854, f. 2
18. Arhivele Statului București, Fond Comitetul Carantinelor, dosar 36/1854, f. 10
19. Arhivele Statului Iași, Fond Comitetul Sănătății, tr. 1567, op. 1797, dosar 24/1854, f. 1
20. Arhivele Statului Iași, Fond Comitetul Sănătății, tr. 1567, op. 1797, dosar 24/1854, f. 9
21. Arhivele Statului București, Fond M.A.I., Divizia Comunală – rurală, dosar 22/1854, f. 76
22. Arhivele Statului București, Fond M.A.I., Divizia Administrativă, dosar 147/1855, f. 16
23. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar 100/1862, f. 47
24. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar 100/1862, f. 89
25. Arhivele Statului București, Fond Ministerul de Război, Departamentul ostășesc, dosar 50/1863, f. 7
26. Arhivele Statului București, Fond M.A.I., Divizia Administrativă, dosar 67/1877, f. 18

Prof. dr. Răzvan LIMONA
Colegiul "Brad Segal", Tulcea

Istoria Bisericii Ortodoxe din Dobrogea este istoria credinței și rezistenței membrilor săi români, bulgari, greci, ruși, armeni etc. Supraviețuirea cultului este rezultatul cooperării și luptei fiecărei naționalități în parte. Toleranța este regăsită în folosirea comună a bisericii de lemn din Tulcea, construită de românii refugiați din Beștepe după războiul din 1828 – 1829 și învecinării cimitirelor turc și românesc în zona portului.

Efectul distructiv al războaielor se reflectă adeseori în comportamentul administrației și trupelor otomane. Ele recurg la jefuirea sau distrugerea bisericilor ortodoxe și interzic construirea de noi locașuri, reflex al urii față de intervențiile ruse în zonă. De aceea majoritatea bisericilor de până la 1850 poartă amprenta neîngrijirii și folosirii unor materiale puțin rezistente, cum ar fi nuielele și lutul. Liniștea adusă de epoca ulterioară războiului Crimeei oferă șansa construirii unor clădiri religioase din piatră în cartierul Varoș, aparținând comunității mocanilor din Hârșova, Cernavodă, Sulina sau Zebil.

Rușii își ridică biserici pe locul actualului locaș "Schimbarea la față"; și bulgarii ctitoresc biserica cu hramul Sf. Gheorghe, finanțată de fruntași ca Dumitrache Todorof și Hagi Veliu.⁽¹⁾ Comunitatea bulgară alege calea promovării identității culturale și spirituale proprii prin intermediul religiei și educației școlare, iar creșterea numărului de conaționali așezați după războiul Crimeii a permis construirea a peste 51 de biserici, modeste ca aspect, până la 1878.

Începutul de secol XIX aduce cu el creșterea sentimentului religios de factură monarhică, rezultatul prezenței românilor din stânga Dunării și a mănăstirilor din Dobrogea, loc de refugiu și credință. Ieromonahul Visarion pune bazele mănăstirii Cocos, cu ajutorul unor călugări din Țara Făgărașului, beneficiind în timp de sprijinul localnicilor și al mocanilor, ca Nicula Hagi Ghiță din Poiana Sibiului.

Arhimandritul Atanasie ridică mănăstirea Cilic (Telița) în 1844, slujită de călugări și călugărițe, iar un grup de răzeși refugiați din nordul Moldovei înființează pe la 1830 mănăstirea

Taița în codrii Măcinului, dispărută în apropierea Războiului de Independență.

După 1850 se produc o serie de schimbări în ceea ce privește situația bisericii ortodoxe ca subordonare ierarhică și importanță. În primul rând, comunitatea românească este capabilă să obțină, cu prețul unor lungi intervenții pe lângă sultan, autorizația de a construi Catedrala cu hramul Sf. Nicolae din Tulcea, între 1862 și 1865. Autorizația a impus cheltuieli financiare mari din partea fruntașilor comunității, mulți dintre ei negustori, antreprenori sau agricultori bogați ca Vasile Gâscă, Costache Dumitru Bocuța, Mihalache Petrescu etc., în condițiile în care legile turce interziceau construirea de biserici cu turle.

Pe al doilea plan toleranța religioasă, conviețuirea pașnică a comunităților este afectată de încordarea ce apare la nivel ierarhic odată cu înființarea Exarhatului bulgar, independent față de Patriarhia din Constantinopol.

Exarhatul este rezultatul final al resentimentelor generate de controlul grec asupra Bisericii, inițiate de călugărul Paisie de Hilender (1762), ce își propunea să obțină renașterea națională prin îndepărtarea influenței culturale și religioase grecești.

Activitatea discipolilor săi, în sensul larg al cuvântului, Sofronie de Vrașă, Spiridon de Gabrovo, Ioachim Kurchovski și Chiril Psychinovich, permite nemulțumirilor să evolueze de la proteste verbale în câteva diocenze la exercitarea unei serii de presiuni ce vizau înlocuirea episcopilor greci la 1820 - 1850.

Spre mijlocul secolului al XIX – lea bulgarii înțeleg că revendicările naționale sunt imposibil de obținut fără o anumită autonomie în relația cu Patriarhatul de la Constantinopol. Deoarece otomanii identificau naționalitatea cu religia, bulgarii erau automat subordonați grecilor și nu se puteau separa în absența unei administrații religioase independente.

În consecință, mișcarea, condusă de Neofit Bozveli și Ilarion Makariopolski, trece la înlocuirea prelaților greci în episcopiile bulgare din Imperiul Otoman, punând bazele unui exarhat independent, recunoscut de sultan în 1870. Conflictul, în care turcii țineau partea bulgarilor,

cuprinde și importanta comunitate creștin ortodoxă din Dobrogea, unde își disputau întâietatea mitropolitul grec Dionisie de Tulcea și mitropolitul bulgar Grigorie de Dristor și Rusciuc.

Chiar dacă majoritatea satelor respectă vechea ierarhie grecească și episcopia greacă de la Tulcea, unele aleg să treacă în păstoria episcopatului bulgar. Așa este cazul comunității române din Somova ce acuză **"starea de letargie și amortire religioasă în care au zăcut până acum și voind a intra într-o stare de lumină și recunoaștere a dreptului lor religios"**(2). Neînțelegerile culminează cu închiderea catedralei între 1872- 1877, la cererea ierarhilor bulgari nemulțumiți de rezistența grecilor și refuzul românilor de a trece la noua organizare religioasă.

Rolul spiritual și cultural al bisericii ortodoxe a fost întreținut cu grijă de autoritățile române din Regat și de activitatea localnicilor ce cumpără cărți din secolul al XVII - lea (Jijila), **Biblia** lui Ștefan Cantacuzino (Mănăstirea Celic) sau un Minei slavo – român din 1698 la Nalbant.

Până la unirea cu România s-au construit 81 de biserici, slujite de 111 preoți în județul Tulcea și 36 biserici cu 40 de preoți în județul Constanța, problemele principale fiind legate de înfățișarea modestă a clădirilor și lipsa clerului cu studii teologice.

Războiul de Independență și instalarea administrației române oferă noi posibilități de dezvoltare cultelor religioase și, implicit, etniilor ce trăiau în Dobrogea. În Proclamația adresată locuitorilor provinciei pe 14 noiembrie 1878 domnul Carol I sublinia intenția autorității de a apăra credința în fața tuturor celor ce încalcă legile, plasând religia înaintea familiei și averii.

Legea pentru organizarea Dobrogei din 9 martie 1880 întărește această realitate și specifică clar egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii, libertatea absolută a conștiinței și independența cultelor, lucru ce se va răsfrânge pozitiv asupra situației religioase. Chiar și în cazul Dobrogei de Sud, dominată de turci și bulgari, scopul esențial al guvernelor românești era de a asigura egalitatea imediată, fără a mai introduce un regim special după unirea cu România.

Între 1878 și 1906 eforturile financiare ale

administrației locale permit construirea unui număr de 63 de biserici românești noi, cărora li se adaugă așezămintele grecești din Tulcea, Sulina, Constanța și Bazargic, bulgare în Tulcea și Constanța, rusă și armenescă (1897) în Tulcea.

Statistic vorbind, existau la 1884 - 1885: 88 de biserici, 7 case de rugăciune, 3 mănăstiri, 108 preoți și diaconi în județul Tulcea, respectiv 46 biserici, 7 case de rugăciune și 50 de preoți pentru județul Constanța, cifra totală indicând 151 locașuri de cult și 158 de preoți și diaconi(3).

Legea pentru înființarea de edificii și construcții publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 55/1882, menționează suma de 300.000 lei alocată construirii unei catedrale în Constanța, despre care primarul afirma că **"necesitatea unei biserici române în Constanța este imperios simțită și ar fi de prisos a o demonstra. Ceea ce importă este ca construcția acestei catedrale să înceapă cât mai curând"**(4).

Printre cultele ortodoxe se remarcă confesiunea armeană, deținătoare a unui Eparhiat propriu în subordinea patriarhiei din Constantinopol și o serie de biserici ridicate în Tulcea (Sf. Grigore Luminătorul, 1882) și Constanța (Sf. Maria, 1880) ce reflectau credința profundă a enoriașilor și preoților(5).

Comunitatea ortodoxă bulgară își manifestă nemulțumirea față de jurisdicția ierarhică românească, având în vedere statutul anterior, dar acest lucru n-a împiedicat-o să construiască 15 biserici noi în județul Tulcea între 1879 și 1892, patru în plășile Constanța și Silistra și două pentru satele cu populație română și bulgară (Hasarlâc, Tuzla). După alipirea județelor Durostor și Caliacra, este numită provizoriu la Balci o administrație religioasă condusă de un arhiereu, ce avea sarcina de a aplica legislația în vigoare și al cărei raport din 1913 menționa: **"Starea bisericească din noul teritoriu dobrogean cere ca, în ceea ce privește cultul creștin ortodox, preoții de limbă bulgară să fie de îndată întovărășiți la orașe cu preoți de limbă română, întrucât ostașii și ceilalți credincioși români din numitele orașe sunt lipsiți până astăzi de mângâierile sufletești ale unui cult zis în limba bisericii și a neamului nostru"**(6).

Preoții bulgari găsiți la fața locului au fost menținuți în funcție și au fost chiar numiți alții în posturile vacante, astfel încât la 1924 existau 35 preoți și diaconi bulgari, 11 români, 1 grec și 37 posturi vacante în Dobrogea Nouă.

Articolul 22 al Constituției din 1923 garanta și proteja libertatea absolută a conștiinței și libertatea tuturor cultelor ” întrucât exercițiul lor nu aduce o atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legii de organizare a Statului ”(7).

Actul fundamental consacra rolul dominant al bisericii ortodoxe, ” **religia mării majorității a Românilor** ” și caracterul românesc al confesiunilor ortodoxă și greco – catolică, ultima beneficiind de întâietate față de restul cultelor existente.

Creșterea numărului de credincioși la peste 13 milioane a impus modificarea statutului Bisericii ortodoxe române. Legea pentru ridicarea Scaunului Arhiepiscopal și Mitropolitan al Ungro – Vlahiei, ca Primat al României, la rangul de Scaun Patriarhal, adoptată în 1925, reflecta importanța cultului ortodox în România întregită.

Ea va fi întărită de Legea pentru organizarea Bisericii ortodoxe române (1925) și Legea cultelor (1928), ambele confirmându-i poziția de biserică dominantă și caracterul autocefal.(8)

Organizarea canonic – administrativă include județul Tulcea în Episcopia Dunării de Jos, subordonată Mitropoliei Moldovei și Sucevei, iar județele Constanța, Caliacra și Durostor devin parte a Episcopiei Tomisului din cadrul Mitropoliei Ungro - Vlahiei.

Nevoia de informare administrativă impune Ministerului Cultelor, însărcinat cu organizarea vieții religioase, să solicite tablouri cu toate parohiile și filialele din Dobrogea.

În județul Tulcea funcționau 85 de parohii, păstorie a 101 biserici ortodoxe, două biserici armene, trei mănăstiri și un procent de 86 % ortodocși din totalul populației între 1928 – 1937, conform tabelului structurii organizatorice a bisericii ortodoxe pe județe la 1928. (9)

Prezența musulmanilor și greco – catolicilor reduce procentul ortodocșilor la 78,9 % în județul Constanța. Arhivele confirmă, pentru anii

1928 – 1939, activitatea a 80 parohii cu 110 biserici ortodoxe, una armeană și o mănăstire.

Datorită unei locuiri musulmane semnificative, membrii cultului coboară în Cadrilater la 70,4% (Caliacra) și 54 % (Durostor), slujiți de 87 de parohii servite de preoți români și bulgari în 101 biserici ortodoxe, două armene și șapte capele.(10) De la sfârșitul secolului al XIX – lea cultele din Dobrogea, în special cele aparținând minorităților naționale, se află sub protecția statului și beneficiază de sprijinul financiar și administrativ necesar organizării vieții spirituale. Legea pentru regimul general al cultelor din 1928 confirmă prevederile Constituției în domeniul religiei, menținând ierarhizarea bisericilor printre care se numără cultele minoritare sau istorice (mahomedanii, calvinii, evanghelicii, mozaicii, catolici, unitarienii), asociațiile religioase și cultele neoprotestante.

În consecința recunoașterii drept confesiune istorică, musulmanii și mozaicii primesc dreptul la un loc de senator în parlamentul României, iar articolul 77 din Legea pentru organizarea administrației locale stipulează că ”**sunt membri de drept, cu vot deliberativ, în consiliile comunelor urbane, câte un reprezentant al bisericilor naționale și un reprezentant al bisericilor minoritare, cu cel mai mare număr de credincioși din localitate** ”, (11) implicând direct biserica în treburile comunității și egalizând importanța naționalităților.

Primul război mondial are un impact dezastruos asupra clădirilor și așezămintelor de factură religioasă, indiferent de cult, afectând buna desfășurare a serviciului religios.

Eforturile statului și clerului de a reabilita sau construi noi lăcașuri s-au izbit de lipsa fondurilor și apariția unei dezordini subtile la nivelul comunităților și ierarhiilor bisericești, marcate de război, modernizare și impactul ideologiilor de extremă dreaptă și stângă.

Analizând comparativ situația bisericilor din Dobrogea Veche după război, observăm o deosebire esențială legată de capacitatea localnicilor și administrației locale de a avea grijă de ele, constanței reușind, cel puțin prin prisma actelor existente, să întrețină mult mai eficient structura religioasă.

În județul Tulcea documentele atestă distrugerea sau deteriorarea localului bisericii în timpul războiului de către armatele germane și bulgare (Malcoci, Principele Carol) sau indiferența episcopilor față de repararea locașului de cult și interesele bisericii în satele Murighiol și Dunăvățul de Jos. Pe de altă parte, imaginea generală nu poate fi redusă la exemple negative. Comunitățile catolice, musulmane și lipovene sar în ajutorul locuitorilor români din Ciucurova și Smârdanul Nou, furnizând o parte a forței de muncă, materialelor și banilor necesari construirii lăcașurilor ortodoxe la 1928.

Rapoartele pretorilor conștanțeni din primul deceniu interbelic sugerează starea bună a bisericilor din satele Chioselar, Chiorceazmea, Stupina etc. și interzicerea localurilor tip cărciumă în apropierea lor (Cogealac). Administrația locală încearcă să găsească noi surse de venit pentru întreținerea lăcașurilor de cult, mergând până la a propune taxe specifice pentru oborul de vite, conform ideii pretorului plasei Măcin, Grigore Rădulescu, la 1936.

Alte comunități primesc subvenții de la prefectură (Straja) sau alcătuiesc comitete necesare construcției bisericii și achiziționării obiectelor de cult distruse de ocupația bulgară la Dobromir Vale și Hârșova.

Problemele ating și schimbarea calendarului religios, față de care se manifestă indiferență (Lascăr Catargiu, 1925) sau chiar rezistență în cazul populației bulgare din satul Traian. Interesul autorităților față de modificarea echilibrului religios este argumentat de cercetările asupra unui zvon neconfirmat privind presupusa

trecere a populației bulgare la biserica romano – catolică spre 1931.

Ideea este prezentă și în Actul nr. 2058 din 25 februarie 1937, emis de Prefectura Tulcea pentru uzul Ministerului Culturii, în care se afirmă că conglomeratul de credințe și lipsa bisericilor în satele locuite de alte etnii poate provoca deznaționalizarea românilor, dându-se drept exemplu comuna Slava Rusă unde ridicarea bisericii române a permis evitarea convertirii lor la ritul vechi.

Regele Carol al II – lea își intensifică eforturile de a controla îndeaproape instituțiile administrative și religioase, motiv pentru care articolul 5 al Constituției din 1938 pune datoria de cetățean mai presus de orice prescripție religioasă **” Nimeni nu se poate socoti dezlegat de îndatoririle sale civile ori militare, publice sau particulare, pe temeiul credinței sale religioase sau de orice alt fel ” (12).**

În statul dorit de rege dispare implicarea ierarhilor în activitatea partidelor politice și le este interzis, în conformitate cu articolul opt, să desfășoare orice propagandă politică, indiferent de calitatea pe care o dețin. În consecință, bisericile sunt supravegheate informativ pentru a depista încălcările legii și prezența liderilor politici, cum este cazul slujbelor destinate dezlegării de jurăminte în orașul Tulcea al anului 1938 (13).

De-a lungul celor patru secole de dominație otomană, islamul a avut prilejul să se așeze într-o structură coerentă, legată intrinsec de administrație și prezența locuitorilor turci și tătari. Activitatea spirituală era coordonată de preoții cărturari (ulema) și se desfășura în geamii, mănăstiri (tekke) și școli, atestate în secolul al XVII – lea la Carasu, Silistra și Babadag.

Un rol esențial în promovarea spiritualității islamice l-a jucat vakîful din Babadag, sponsor al seminarului musulman unde elevii (softa) și dascălii (muderris) studiau învățătura islamică.

În a doua jumătate a secolului al XIX – lea existau 196 de moschei, 12 seminarii religioase (medrese), 50 de școli primare și tribunale religioase prezidate de cadii. Viața religioasă intensă a permis construirea unor lăcașuri de cult binecunoscute la Constanța (geamiile Azizia - 1860 și

și Hunchiar - 1869, Moscheea - 1910), Sulina (geamia Hamidia - 1857) și Tulcea ("geamia cea mare", 1868).

Unirea cu România a condus la numirea ca muftii în 1880 a lui Hagi Mustafa Șerif la Constanța și Enis - efendi la Tulcea, ***"dintre persoanele mahomedane locuitori în Dobrogea, demne și oneste, cari să aibă și cunoștințele teologice musulmane și de se va putea și cunoștințe de carte de limba română"***(14).

Ziarul turc *Ikdam* menționa la 1909 peste 300 de moschei și două tribunale religioase în subordinea cultului. Ele erau îngrijite de 319 imami și personal de cult și doi muftii, plătiți de statul român cu sume cuprinse între 300 și 2500 de piaștri.(15)

Numărul clădirilor religioase crește la 428 în 1930 și 454 la 1931, îngrijite de 205 persoane aparținând ierarhiei religioase, a căror întreținere implica efortul comun al statului și comunităților.

Cea mai importantă problemă este legată de reparațiile capitale ale geamiilor, activitate circumscrisă folosirii resturilor de la construcțiile în ruină (Ceașchioi), cererilor de ajutor către prefectură (Caraibil) sau colectelor financiare vizând populația islamică și autoritățile de stat (Măcin). Clerul islamic cere împrumutarea personalului religios și a moscheilor după modelul creștin și sprijinirea financiară a seminarului musulman din Silistra.

Chiar dacă numirea în posturile de muftiu și imam cădea în sarcina Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, acesta preferă să consulte autoritatea locală, în speță prefectul, pentru a fi sigur că ia decizia corectă. Grija este întâlnită și la nivelul primăriilor și prefecturilor ce sprijină fără ezitare solicitările de destituire a imamilor (Sulina) sau epitropilor (Babadag), considerați necorespunzători de către comunitatea proprie.

Biserica ortodoxă de rit vechi este rezultatul sosirii rușilor lipoveni în Dobrogea. Odată cu înființarea Mitropoliei lipovene de la Fântâna Albă (Belaia Krinița, Bucovina) în 1846, majoritatea acceptă ierarhia și preoții, cu excepția unor grupuri ce refuză hirotonisirea, preferând să-și recruteze preoții din Rusia. După 1917 această practică devine imposibilă, datorită relațiilor româno - ruse

încordate, astfel încât numeroase comunități rămân fără păstorii credinței.

Forța spiritualității lipovene sub stăpânirea otomană este dovedită de supraviețuirea episcopilor din Slava Cercheză (1830) și Tulcea (1853) și a mănăstirilor de rit vechi Uspenia (1840) și Vovidenia, păstoare a numeroaselor biserici ridicate de popovți și bezpopovți înainte de 1851.

În perioada interbelică ei dispun în Dobrogea Veche de 14 parohii cu 13 biserici și 2 mănăstiri. Documentele de arhivă confirmă prezența a 13.729 lipoveni cu popă și 4.166 fără popă în județul Tulcea și 1.853 în satele Ghindărești și Carmen Sylva din județul Constanța(16).

Una dintre principalele temeri ale autorităților locale este asimilarea religioasă a celorlalți locuitori în satele cu populație predominant lipovenească cum ar fi Murighiol, Uzlina, Dunăvățul de Jos și de Sus, ajungându-se chiar în situația în care reprezentantul autorităților recomandă locuitorilor români "de a nu vorbi cu ceilalți streini decât românește"(17).

La sugestia Ministerului de Interne, prefecturile elaborează o serie de note informative referitoare la numărul lipovenilor, locul de unde își recrutează preoții și starea morală, accentul fiind pus pe eșecul unei eventuale politici de convertire sau de adoptare a noului calendar.

Pe lângă aceste două curente principale au existat o serie de secte identificate cu rușii lipoveni, respinse în realitate de masa credincioșilor staroveri și privite ca abateri grave de la dogma de rit vechi. Printre ele se numără barabulnicii, scopiții (castrații) și molocanii, organizați în jurul unei case de rugăciune suportată de 213 membri conduși de preotul Nan Egorov la Tulcea (1928).

Germanii, italienii și ungurii au contribuit la dezvoltarea cultului catolic și protestant de-a lungul unui secol de locuire neîntreruptă. Biserica catolică este rezultatul așezării comunităților germane și italiene aduse de colonizările succesive din a doua jumătate a secolului al XIX - lea. Datele menționează existența unei școli catolice în Tulcea înainte de 1850 și subordonarea față de Episcopatul catolic din Nicopole până la 1883, după care

intră în ascultarea Arhiepiscopatului din București.

Între 1900 și 1938 cultul dispunea de nouă parohii la Caramurat, Constanța, Tulcea, Cataloi, Malcoci, Sulina, Colilia și Ali Anifa și o evoluție fluctuantă a numărului membrilor, cifrele generale indicând 2.943 la 1904 (Dobrogea Veche) și 4.807 în 1928. În 1904 existau 790 catolici în județul Constanța și 2.153 în județul Tulcea, pentru ca la 1928 situația să se modifice în favoarea Constanței unde locuiau 3.273 catolici, în timp ce Tulcea scade la 1.376 și Ali Anifa este menționată cu 156 persoane (18).

Biserica protestantă își datorează existența emigrării germanilor din Rusia, Polonia și Prusia și formării unor parohii evanghelic - luterane la Atmăgea și Constanța cu 6.600 suflete (1900). Administrarea comunităților cădea în sarcina unui comitet format din doi reprezentanți pentru fiecare localitate, subordonați inițial Consiliului superior bisericesc din Berlin și după primul război mondial Decanatului evanghelic - luteran din Sibiu.

Imaginea lor în conștiința celorlalți locuitori s-a păstrat fără prea mari deosebiri în secolele XIX și XX, fiind caracterizați drept persoane severe, serioase, rigide, pline de spirit zelotic și dușmani ai distracțiilor lumești, în special credincioșii luterani.

Comunitățile germane protestante, parte a celor cinci parohii interbelice, au fost afectate de furturile și distrugerile primul război mondial, dar și-au păstrat tradițiile religioase, bazate pe legătura strânsă dintre biserică și locuitori și credința în rolul esențial al pastorului în comunitate. În acest sens se înscrie cererea credincioșilor din Ciucurova ce solicită administrației române eliberarea predicatorului Reinhard Müller, aflat în lagăr la 1919, deoarece nu aveau un preot care să le susțină credința.

Pe lângă aceste culte oficiale întâlnim în Dobrogea și o serie de asociații religioase. Baptismul este rezultatul emigrării unor coloniști germani din Rusia, nemulțumiți de stagnarea studiului Bibliei și persecuțiile coreligionarilor și autorităților. O serie de refugiați din Ucraina înființează o biserică la Cataloi în 1864, pentru ca în 1928 asociația să cuprindă 629 de membri din rândul tuturor etniilor, dintre care 228 în județul

Constanța și 401 în județul Tulcea.

Conform unei circulare emisă de Direcția Administrației de Stat, ***“baptismul nu este un cult, ci o asociație religioasă, întrucât legea nu-l menționează pentru cultele istorice”***, fapt ce impune ca ” în actele de stare civilă credincioșii bapțiști cât și copiii lor, să fie trecuți în registrele de stare civilă sub titlul de confesionaliști ”(19). De abia în februarie 1940 Ministerul Cultelor decide să fie scoși din rândul asociațiilor religioase și le acordă libertatea de a înființa filiale, case de rugăciuni și de a institui predicatori conform propriilor interese.

O altă asociație este cea adventistă, apărută pe fondul crizei spirituale a neoprotestantismului din S.U.A. secolului al XIX – lea. În 1891 un grup de adventiști germani se stabilește în Dobrogea, formând un nucleu în satul Sarighiol, iar în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea existau două comunități la Analdachioi și Viile Noi, sediul primei Biserici a Adventiștilor de Ziua a Șaptea din România. În 1928 cultul grupa circa 382 membri în 32 localități din județele Caliacra, Constanța și Durostor, documentele indicând puncte importante la Cerna, Măcin, Bărăganul și Carol.

Mileniștii, cunoscuți sub denumirea de Societatea de Biblie și Tractate, cu sediul la București, erau bănuți de activități contrare statului, de unde și avertismentul Ministerului de Interne către prefecturi de a le bloca propaganda și răspândirea broșurilor în limbile română și rusă în preajma celui de-al doilea război mondial.(20).

Supraviețuirea mozaismului este strâns legată de capacitatea evreilor de a accepta diferențelor religioase, concepție ce le-a permis

să obțină protecția autorităților turce din Dobrogea, construirea a trei sinagogi în Tulcea, una în Sulina și două aparținând evreilor leșesci (poloni) și spanioli (sefarzi) în Constanța.

Interesul guvernului față de organizarea confesională a evreilor crește după primul război mondial, concretizându-se în recunoașterea prin lege a caracterului public al școlilor confesionale și subvenționarea lor de la bugetul de stat.

Documentele de arhivă atestă folosirea în perioada 1920 - 1928 a cinci sinagogi, două case de rugăciune și o școală confesională de către 216 familii din județul Tulcea. Trei dintre sinagogi se aflau în Tulcea, una în Babadag și Chilia Veche, iar casele de rugăciune în Sulina și Chilia Veche. Principalele obstacole în calea bunei desfășurări a vieții religioase sunt insuficiența fondurilor necesare întreținerii clădirilor religioase, în ciuda ajutorului financiar primit de la Joint Distribution Comitee și distrugerea sinagogilor din Sulina, Isaccea și Măcin în primul război mondial.⁽²¹⁾

*
* *

1. În primele patru decenii ale secolului al XIX - lea sunt atestate biserici bulgare la Ceamurlia de Jos (1825), Almălău, Vaidomir, Silistra etc, multe folosind româna ca limbă liturgică. De asemenea, abia prin 1850 - 1851 sunt numiți preoți bulgari de către mitropolitul Dionisie pentru satele având în componența lor elemente etnice bulgare.

2. Tudor Mateescu, Documente privind Istoria Dobrogei (1830 - 1870), București, 1975, p. 280 - 281

3. G. Ilioniu, Cultele în Dobrogea, în *** Dobrogea. 50 de ani de viață românească, Cultura Națională, București, 1928, p. 619

4. DJCAN, fond Primăria orașului Constanța, dosar nr. 24/1882, f. 1

5. *"Bisericile armenie din Dobrogea erau înzestrate cu odoare lucrate în metale prețioase, icoane vechi, candelabre, obiecte din țesături și metale prețioase oferite de credincioși"* (Simion Tavitian, Armenii dobrogeni în istoria și civilizația românilor, Constanța, Editura Ex Ponto, 2003, p. 35 - 36)

6. G. Ilioniu, op.cit., p. 627

7. „*Monitorul Oficial*” nr. 282/29 Martie 1923, Constituția României

8. Ion Agrigoroaiei, Basarabia de la unire la integrare, Ed. Cartdidact, Chișinău, 2007, p. 288 - 289

9. *** Enciclopedia României, București, vol. II, 1936, p. 485; Ordinele 26.573 și 28.457/1924 ale Ministerului Cultelor, DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, f. 27 - 46 și dosar nr. 768/1937, f. 21.

10. *** *Enciclopedia României*, București, vol. II, 1936, p. 112, 159 și 186; DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 16/1939, f. 8 - 310.

11. Referatul Ministerului de Interne nr. 4.778/1930, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 509/1930, f. 7

12. „*Monitorul Oficial*” nr. 48/27 II 1938

13. *Act nr. 3.685/26 Martie 1938*, emis de Chestura Poliției Tulcea, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 839/1938, f. 32. Prin dezlegarea de jurăminte se înțelege orice jurământ ce nu ține de legile țării. Precizarea este foarte importantă, fiind specificată în Memoriul nr. 19.476/28 martie 1938, trimis de Legiunea de Jandarmi Prefecturii, unde poporul *"nu depune decât un singur jurământ ce se depune la intrarea în oștire pentru apărarea Țării, Tronului și Regelui"*

14. DJCAN, fond Primăria orașului Constanța, dosar nr. 7/1895, f. 1

15. M. A. Ekrem, Din istoria turcilor dobrogeni, Ed. Kriterion, București, 1994, p. 89

16. DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosarele nr. 434/1928, f. 37, 40, 41, 43 și 435/1928, f. 35 ; DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 56/1938, f. 112 și 115.

17. Raportul Administrației Plasei Tulcea nr. 210/24 februarie 1920, în DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 151/1920, f. 2

18. G. Ilioniu, op. cit., p. 633 - 634

19. DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 10/1940, f. 23 și 37.

20. Ibidem, dosar nr. 443/1928, f. 44 - 45 ; DJCAN, fond Prefectura Constanța, dosar nr. 16/1939, f. 54 și 291; www.roboam.com.

21. DJTAN, fond Prefectura Tulcea, Serviciul Administrativ, dosar nr. 249/1924, f. 61

TERAPIE ȘI EFICIENȚĂ PRIN RUGĂCIUNE ȘI POST

jr. Speranța TOMA

Pușcăria este păzită zi și noapte și totuși este mereu plină, templele nu sunt păzite niciodată și înăuntrul lor nu este nimeni. (Kytaro Nishimida)

Parafrazând în culoarea autohtonă gândirea unui înțelept japonez, observăm și ne mirăm că deși este păzită zi și noapte, pușcăria este mereu plină de deținuți, în timp ce bisericile nu sunt păzite de nimeni și totuși sunt puțini oameni care se îndreaptă spre ele. De ce oare? Cred că toată lumea a observat acest lucru și s-a întrebat ca și mine.

Până la un punct sunt bune, firești, căile și modalitățile prin care oamenii caută să-și alunge stresul, să se relaxeze, dar e tare trist că tocmai această lume obosită, stresată nu apelează la Dumnezeu pentru a-și rezolva problemele. Deși savanții și statisticile ne avertizează continuu de pericolele și riscurile agitației, dezordinii din viața noastră, noi ne facem că nu auzim. Ori un om inteligent și lucid privește viața în ansamblul ei cu ochi critic și autocritic, neuitând să se adreseze măcar periodic lui Dumnezeu pentru nevoile lui de ordin spiritual și nu numai.

Se știe că rugăciunea și postul, alături de conduita morală și faptele bune, sunt modalități fundamentale de a comunica sau măcar de a ne apropia de Dumnezeu. Comuniunea conștientă cu Dumnezeu, prin rugăciune, este fapt confirmat și de știință – calea optimă de a ajunge la echilibru, armonie și pace lăuntrică și la soluții optime pentru problemele noastre.

Se cunosc bine valorile terapeutice ale postului. Prin cele trei niveluri ale sale:

- Postul de alimente, care ajută la curățarea, dezintoxicarea corpului;
- Postul de vorbă, care aduce liniște, adâncire în sine și clarviziune lăuntrică;
- Postul de gânduri, care completează și întregeste igienizarea și armonizarea ființei prin îndepărtarea temporară de plăcerile și haosul vieții comune care uzează, distruge.

Postul cu aceste trei nivele igienizează, purifică, armonizează și pacifică ființa umană fizic și psihic aducându-i echilibru, sănătate și o abordare eficientă a problemelor noastre. În plus, și mai ales postul cumpătat pregătește sufletul și ființa pentru a se apropia de Dumnezeu și a comunica cu El prin rugăciune. Iată de ce postul și rugăciunea trebuie asimilate în conduită și trebuie să devină practici obișnuite pentru noi. Este firesc să trăim în ritmul vieții moderne, să folosim ofertele ei, dar consider că este absolut necesar ca alături de celelalte modalități actuale prin care răspundem la solicitările vieții să se afle la loc de cinste rugăciunea și postul.

De asemenea, postul ca formă de igienizare și rugăciunea ca formă a gândirii pozitive fac parte de la o vreme destul de lungă, din panopia diverselor metode terapeutice de tratare a diverselor dezordini, boli fizice sau psihice. Nenumărați oameni au obținut rezultate extraordinare, de-a dreptul spectaculoase, și nu mai este o informație incendiară aceea că rugăciunea face minuni. Se spune că locul cel mai fericit din lume se află într-un suflet pașnic. De asemenea suflete au nevoie și tinerii noștri care sunt atât de dezorientați și uneori foarte deznădăjduiți. Caută pacea și alinarea în tot felul de locuri și lucruri amăgitoare, nu își dau seama că o pot găsi chiar înăuntrul lor, împăcându-se cu ei înșiși.

Sunt atâtea ispite care te determină să te abați de la o cale dreaptă, de la o ascensiune în viața socială și spirituală.

Ceea ce te împiedică cel mai mult de la mângâierea cerească este faptul că te îndrepti prea târziu spre rugăciune. Pentru că mai înainte de a ruga pe Dumnezeu din toată puterea, tu cauți tot soiul de mângâieri în cele de afară. Mulți sunt cuprinși de numeroase tristeți și uită că Domnul este Cel care dă tărie în ziua necazului.

Înveselește-te, șterge-ți lacrimile și simte bucuria. Nu ești înfrânt, cel de jos este, el îți fură toată fericirea și pacea. Nu-l lăsa, nu-i permite acest lux!

Recuperează-ți ce ți-a furat și nu-l mai lăsa să te agațe!

Fii fericit și bucuros, și cel de jos va fugi de lângă tine; el vrea să fii trist, să te simți mizerabil, depresiv. Bucuria în Dumnezeu este puterea ta, fii mult mai fericit în ciuda circumstanțelor doar știi cine este în control, ai încredere în El. Gândește-te nu la lucrurile lumești, în curând toate nu vor mai fi, ci la cele Cerești, care nu sunt din lumea asta. El nu te va lăsa niciodată; du-te, petrece timp cu El ca să-l cunoști.

„Cere ajutorul lui Dumnezeu și fii încredințat că vei primi harul Său. Rămâi tare și neclintit în credința ta, fii îndelung răbdător și îți va veni mângâierea la vremea ei. La ce îți folosește grija de cele ce se pot întâmpla în viitor, pentru a avea întristare peste întristare? Ajunge unei zile răutatea ei.

Zadarnic este și nefolositor să te tulburi ori să te veselești de cele viitoare, care poate că nu se vor întâmpla niciodată. Dar e lucru omenesc ca cineva să fie înșelat de închipuiri de acest soi și este semnul unui suflet mic ca să fie dus așa de ușor de îndemnul dușmanului. Căci acesta nu se îngrijește dacă te amăgește și te înșală cu lucruri adevărate sau mincinoase, dacă te rănește cu dragoste de cele de acum ori cu teama de cele viitoare. Să nu se tulbure deci inima ta și să nu se înspăimânte. Crede în Dumnezeu și în milostivirea Lui. Când socotești că ești mai departe de Domnul, adeseori El este mai aproape. Când crezi că aproape totul e pierdut adeseori, tocmai atunci se ivește prilej mai mare de câștig. Nu este totul pierdut, când treburile nu ies cum te aștepti tu. Nu trebuie să județi după cele de față, nici să te lași pradă unei întristări ori de unde ar veni ea ca și cum n-ar mai fi nici o nădejde de scăpare.

Nu te socoti cu totul părăsit cu toate că pentru câțeva vreme Domnul ți-a trimis un necaz, căci astfel se ajunge la împărăția cerurilor.”

(Toma De Kempis)

*
* *

Toma De Kempis **”Urmarea lui Hristos”**

EDUCAȚIA CREȘTINĂ A TINERILOR DE ASTĂZI

Epitrop Teodor BOȘNEAG

Trăim într-o societate înc are valorile negative sunt afișate fără scrupule. Copiii de astăzi nu mai au repere și modele instructive și constructive. În afara cadrului familial care poate reprezenta un mediu în care cinstea, corectitudinea, bunătatea sunt valori înсуflаte, materia Religie, predată în școli, oferă posibilitatea acestor copii de a porni în viață cu un sfat bun, cu un gând frumos, venit de la Dumnezeu.

Prezența lui Dumnezeu în viața noastră este esențială, mai ales pentru copiii noștri, care acum sunt mai mult ca niciodată deschiși în fața Lui.

Lipsirea tinerilor de cunoștințele religioase va îngreuna perceperea celorlalte materii.

De cele mai multe ori copilul deprinde **”alfabetul educației religioase”** în familie. De la părinți sau bunici copilul învață datoriile creștine, tradițiile populare.

Prin exemplul lor, părinții sau bunicii contribuie într-o foarte mare măsură la educarea religioasă a copiilor, încă din primii lor ani de viață. Insuflarea dragostei față de Dumnezeu, față de Biserică, deprinderea cu respectarea posturilor, a sărbătorilor creștine, începând cu ziua de Duminică, obișnuința de a merge la biserică în mod regulat, de a te mărturisi și împărtăși, dacă copiii le dobândesc de timpuriu, acestea determină în mod esențial comportamentul religios al tânărului și adultului de mai târziu.

De multe ori bunicii sunt cei care se preocupă mai mult de educația religioasă a copiilor. Prin propriul lor exemplu, cu răbdare și iscusință, bunicii se străduiesc ca nepoții lor să devină buni creștini. Întâlnim de multe ori, în zilele de sărbătoare, câte o bătrânică mergând la Biserică cu nepoțelul de mână.

Într-un interviu, Academicianul profesor doctor Emilian Popescu a declarat: **„Socotesc că cea mai mare bogăție pe care mi-au dat-o părinții mei a fost credința creștină, pentru că am avut un îndreptar în viață care m-a ferit de foarte multe primejdii prin care am trecut.**

Nu trebuie să privim tineretul de această bogăție”

Regimul comunist a denaturat tradiția și a privat multe generații de copii și tineri de o educație religioasă temeinică. Acești copii și tineri, care, la rândul lor, au devenit părinții sau chiar bunicii de astăzi, nu mai manifestă aceeași preocupare pentru o educație religioasă sănătoasă a copiilor lor, datorită și faptului că la rândul lor nu au beneficiat de aceasta.

Reintroducerea Religiei, după anul 1990, în sistemul de învățământ public la nivel primar, gimnazial și liceal, de unde a fost îndepărtată de către regimul comunist ateu, în anul 1948, în mod forțat și contrar tradiției românești, reprezintă un act de reparație morală. Astfel, după 1990 s-a redat unui popor eminentemente religios dreptul de a fi el însuși prin modul de a-și educa tineretul potrivit identității și culturii sale firești și constante.

De aceea Patriarhia Română a inițiat în anul 2008 Campania „Niciun liceu fără Dumnezeu”.

Impactul pozitiv al introducerii orelor de Religie în școli a scos în evidență că: există copii care fac parte din familii cu puternice sentimente religioase și care devin mai religioși prin participarea la orele de Religie și, de asemenea, copii proveniți din familii în care apartenența la o religie nu este atât de puternică din cauza faptului că părinții au avut parte de o educație atee la vremea lor și care, prin participarea la ore de Religie, devin nu numai ei credincioși, ci transmit valorile religioase inclusiv părinților.

Între puținele binefaceri reale pe care ni le-au adus jertfele din însângeraatul decembrie 1989 se numără și libertatea credinței, iar ignorarea și abandonarea ei ar însemna, odată cu pierderile în plan moral, și o farsă față de jertfele celor căzuți, care au luptat și au murit pentru o altfel de educație decât cea material-ateistă.

În ceea ce privește educația religioasă, este atât de important pentru noi astăzi să ne asumăm o astfel de educație, mai ales datorită faptului că o

asemenea educație nu mai este ceva dat ca în trecut prin participarea regulată la slujbele divine.

Îndeosebi astăzi, într-o vreme a individualismului materialist agresiv și a relativismului valorilor morale și sociale, tinerii au mare nevoie de lumină pentru suflet, de modele sfinte și de valori eterne, de iubire curată și speranță susținută de rugăciunea Bisericii și de faptele bune ale credinței statornice.

Biserica îi binecuvântează pe tineri, se îngrijește de mântuirea lor și de viitorul societății românești.

Într-un interviu, maica Silvana Vlad, Stareța Sf. Mănăstiri Jițianu — Dolj, la întrebarea reporterului „*Despre tineretul ortodox ce ne-ați putea spune? Sunt pregătiți ei să reia tezaurul de credință, dar și responsabilitățile spirituale într-o*

societate postmodernă aflată în mare agitație și reasezare sufletească?”

Maica Stareță: „*Dacă mă gândesc la tinerii care sunt în Biserică, da. Dacă mă gândesc la tinerii botezați, dar indiferenți față de Sfânta Biserică, am slabă nădejde. Nădejdea mea e în făgăduința Domnului că va fi cu noi până la sfârșit. Și*

am pace. Pace și bucurie dacă tot mai mulți tineri se vor întoarce în Biserică și vor deschide o nouă pagină în istoria ei, pace și bucurie și dacă nu se vor întoarce, pentru că atunci va veni sfârșitul acestei lumi și ne vom bucura de viața veacului ce va să vie, cu milele lui Dumnezeu. De tinerii noștri de astăzi depinde în ce parte o vom lua.”

Să reținem, așadar, că scopul suprem al educației este formarea pentru viață, formarea caracterului moral-creștin. Copiii să devină, în final, oamenii de caracter. Religia are rol extrem de benefic în educația morală și formarea de caractere, prin furnizarea de repere etice și comportamentale, pentru modelarea unei personalități complete și armonioase pe plan spiritual, profesional, familial și social.

P.S.

Îmi aduc aminte că la vârsta de 5-6 ani, bunicul din partea tatei, care era un om respectat și foarte credincios, mă lua cu el, duminica sau de sărbători, la biserică. La vârsta aceea nu înțelegeam eu prea multe din slujba care se oficia, ba din când în când mai trăgeam cu ochiul la armurile și săbiile sfinților pictați pe pereții Bisericii, dar cu timpul am învățat tatăl nostru, Crezul și alte rugăciuni și chiar îmi plăcea să merg la Biserică și mergeam în fiecare duminică.

Într-o zi de primăvară, pe la mijlocul anilor 70, săpam cu tatăl nostru în grădină. Tatăl meu nu era un om bisericos, dar m-am convins că este credincios. Printre altele, l-am întrebat dacă el crede că acolo în cer este cineva, dacă există Dumnezeu. El mi-a răspuns: „Nu știu ce este, dar sigur este ceva”.

Acest răspuns, sincer, m-a bucurat mult și nu am uitat aceste cuvinte nici până acum.

Până la revoluție am mers mai rar la Biserică, dar după ce ne-am recăpătat dreptul la credință am început să merg din ce în ce mai des. În 1994 l-am cunoscut pe Părintele Cadiu, care, cu blândețea și modul său de plăcut de a fi, m-a atras și mai mult către Biserică. Eu am convingerea că în viață nimic nu e întâmplător. Nu știu dacă sunt sau nu un bun creștin, dar la Sfânta biserică vin și vin cu multă dragoste.

Pentru aceasta mulțumesc bunicului meu, care mi-a călăuzit primii pași spre Biserică, părinților mei. Mama mea a fost o femeie foarte credincioasă, ultimii ani din viață și i-a petrecut la mănăstire, unde, la dorința ei, a fost înmormântată. Mulțumesc preoților din Parohia „**Înălțarea Domnului**” și nu în ultimul rând Bunului Dumnezeu, pentru că mi-a dăruit dragostea față de credința creștină și față de Biserică.

Cât trăiesc mai am o singură dorință: **rog pe Bunul Dumnezeu să-mi dea zile și putere să apuc să-mi aduc măcar un nepoțel la Biserică.**

ATELIER DE CREAȚIE

Pr. Aurelian CIOCAN

În noaptea Sfântă

În noaptea Sfântă de Crăciun

O stea pe cer străluce,

În peștera din Betleem

Pruncul Hristos se naște.

Smerit și blând coboară iar

În ieslea cea săracă

Și staulul închipuia

Cămara împărătească.

Nașterea Lui a fost hotăr

În mântuirea noastră,

„Plinirea Vremii” a venit

În fiecare casă.

Cântări de cete îngerești

Vestesc în întuneric,

Pacea în lume a venit

Prin Pruncul Preaputernic.

În noaptea Sfântă ard în brad

Făclii strălucitoare,

Colindători ne cântă-n prag

Versuri înduioșătoare.

La noi în vatră se găsesc

Covrigi și daruri multe,

Colindătorii să-i primim

Cu ale lor chipuri sfinte.

Ei sunt îngerii ce de mult

Au bucurat în noapte,

Păstori și crai din răsărit,

Mulțime de noroade.

Un Moș pribeag și iubitor

Bate la ușa noastră,

Copiii bucuroși deschid,

În casă să-l primească.

El caută sălaş la noi,
În suflete curate,
Ne dăruieşte tuturor
Iertare de păcate.

E darul mântuirii noastre
În noaptea cea mai sfântă,
Pornim cu toţi spre Betleem
În versuri de colindă.

Ajugem osteniţi de drum
În casa primitoare,
Biserica ne este acum
Lesle încăpătoare.

Potirul primenit aşteaptă
În Sfânta Liturghie
Pe Pruncul să ni-L dăruiască,
Acum şi pe vecie.

înv.gr.I Elena PETCU (Nădrag)
Şcoala „Ioan Nenitescu”, Tulcea

BUCURIA DE A TRĂI

Ia-L în braţe pe Dumnezeu,
Uite, îţi spun şi eu;
Căci a noastră mângâiere este
Cea mai frumoasă poveste.

Povestea copilăriei mele,
Cu cele mai scumpe „pietricele”:
Dumnezeu, Iisus şi Fecioara Maria,
Numai Ei mi-aduc bucuria.

Bucuria de a trăi-n lume
Fără teamă şi ruşine.
Da, -L iubesc pe Dumnezeu,
El este Apărătorul meu.

V-ascult, iubiţi părinţi,
Căci sunteţi însufleţiţi
De-a noastră credinţă străveche
Ce-n lume n-are pereche.

Rugăciunea ce-o rostim,
(Căci, Doamne, te iubim!),
Seara sau dimineaţa
Să ne lumineze viaţa!

Rugăciunea-i lucru sfânt
Cel mai scump de pe Pământ:
Doamne, ajută-mă în viaţă,
Când nu ştiu, să-mi dai povaţă!

Rafaela Maria OPREA, cl. a VIII-A
Şcoala „Ioan Nenitescu”, Tulcea

WISE TIMPURII

Visez să zbor adesea
Spre câmpuri de cleştar
Iar pasărea uitării
S-aştearnă flori de jar

Pe-ntinsurile gheţii
În multă armonie
Departa-i amintirea
Ce nu poate să vie.

Pe aripi de lumină
Plutesc c-un zâmbet tâmp
Întrezăresc tristeţea
Şi n-am de ce să plâng

E-o dulce fericire,
În jur e numai gheaţă
Iar fluturi de argnit
Atârnă lin de-o aţă.

Mă contopesc cu zarea
Printre stelute moi
Dar glasul amintirii
M-aduce înapoi.

CA O LUMÂNARE

În viaţa mohorâtă
Lipsită de candoare
Aş vrea să par un sfetnic
Ce ţine-o lumânare.

Să mă topesc uşor
Cu frica-mi în priviri
Şi să plutesc în zbor...
Un fulg plin de sclipiri.

Când vântul groaznic bate
Aş vrea doar să mă sting
Şi-apoi doar să rămân
Un val de amintiri.

Andreia TILIŢĂ, cl. a VIII-A
Şcoala „Ioan Nenitescu”, Tulcea

RUGĂ PENTRU IISUS

La tine vin, Iisuse!
La tine să mă-nchin!
Să capăt mântuire
Domnul meu, cel divin.

Ştiu că pe noi, păcătoşii,
Ne ierţi şi ne iubeşti,
Şi în sufletul cel mare
Pe toţi tu ne primeşti.

Te rog să-mi dai putere
S-ajung mare şi drept.
Să învăţ ca să iubesc,
Să ajung om înţelept.

ÎNVĂȚĂȚURA DE CREDINȚĂ ORTODOXĂ

Ce este pocăința?

Pocăința e Sfânta Taină prin care credinciosul primește de la Însuși Dumnezeu iertarea păcatelor mărturisite duhovnicului cu zdrobire de inimă.

Când a fost așezată această Sfântă Taină?

Mântuitorul a făgăduit această Taină Sf. Apostoli, când le-a spus: „*Amin grăiesc vouă: oricâte veți lega pe pământ vor fi legate în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate în cer*” (Matei 18, 18; 16, 19). El a așezat-o după sfânta Sa Înviere prin cuvintele: „*Luați Duh Sfânt; cărora le veți ierta păcatele, se vor ierta lor, și cărora le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan 20, 22-23). Puterea de a lega și a dezlega păcatele o are numai Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cum a dovedit-o cu prilejul minunilor Sale (Luca 5, 20), dar El a dat această putere și Apostolilor (Ioan 20, 21-23) și prin aceștia episcopilor și preoților. Pocăința predicată de Sfântul Ioan Botezătorul și mărturisirea păcatelor care aveau loc atunci (Marcu 1, 4-5) au prevestit pocăința și mărturisirea creștină.

Care sunt condițiile iertării păcatelor prin această Taină?

Aceste condiții sunt: adâncă părere de rău pentru păcatele săvârșite, mărturisirea lor duhovnicului cu hotărârea de a nu mai greși, credința puternică în Hristos și nădejdea în îndurarea Lui.

Ce este dezlegarea?

Dezlegarea este iertarea desăvârșită a păcatelor și reșezarea celui ce se pocăiește sub puterea harului. Iată ce zice Sf. Ioan Gură de Aur despre puterea de a dezlega, încredințată preoților : << *Locuitori ai pământului și ducându-și*

viața pe el, preoții au fost cinstiți cu încrederea de a administra cele cerești; ei au primit puterea pe care Dumnezeu nici Îngerilor și nici Arhanghelilor n-a dat-o. Acestora nu li s-a spus: Câte veți lega pe pământ vor fi legate și în ceruri și câte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în ceruri. Stăpânitorii pământului au puterea de a lega, dar numai trupurile. Lanțul însă, pe care Dumnezeu l-a dat preoților atinge sufletul și e lung până la ceruri. Cele ce fac preoții aici jos, Dumnezeu le întărește sus și Stăpânul aprobă hotărârea servilor Săi. Ce altceva *le-a dat decât puterea cerească?*” „*Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, ținute vor fi*” (Ioan 20, 23). Ce autoritate ar putea fi mai mare decât aceasta: „*Tatăl a dat Fiului toată judecata*” (Ioan 5, 22). Iar eu văd .că toată această putere a fost dată preoților de către Fiul.>>

Care sunt roadele împărtășirii cu Trupul și Sângele Domnului?

Cel ce se împărtășește cu Trupul și Sângele Domnului se unește tainic cu Domnul și prin aceasta își umple sufletul cu har și cu toate bunurile duhovnicești pe care la aduce o asemenea unire: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el*” (Ioan 6, 56). Își sporește viața duhovnicească: „*Cel ce Mă mănâncă va trăi prin Mine*” (Ioan 6, 57); „*Cel ce mănâncă pâinea aceasta va trăi în veac*” (Ioan 6, 58). Sf. Ignatie Purtătorul de Dumnezeu susține că Sfânta Împărtășanie „*este leacul nemuririi*”. Același lucru îl învață și Liturghiile Sf. Vasile și a Sf. Ioan Gură de Aur. Acestea din urmă au cuvintele: „*Mă împărtășesc eu (se împărtășește) robul lui Dumnezeu... spre iertarea păcatelor și spre viața de veci*”. Sf. Împărtășanie păstrează și strânsa legătură cu întregul Trup al Bisericii, în care Domnul Se află fără întrerupere.

În Biserica Ortodoxă Română **anul 2009** este anul comemorativ omagial al Sfântului Vasile Cel Mare, al Sfântului Grigorie Teologul și al celorlalți Sfinți Capadocieni.

Duminică, 27 septembrie, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a participat la festivitățile organizate în Municipiul Tulcea, la biserica **Sfânta Treime**, prilejuate de proclamarea locală a Sfântului Iachint, primul Mitropolit al Țării Românești. Cu această ocazie P.S. Episcop Visarion a înmănat PF Sale noua distincție a Episcopiei Tulcii "**Crucea Sf. Ier. Iachint de Vicina**". P.F. Daniel este, astfel, prima persoană care primește această distincție.

Pe **19 octombrie** Preasfințitul Părinte Visarion, Episcopul Tulcii, a împlinit 50 ani. În jurul orei 12, preoți și credincioși tulcenii au participat alături de Preasfinția Sa la o slujbă de mulțumire (Te Deum), pentru realizările înfăptuite.

Redacția Revistei **Lumină din Lumină** urează cu acest moment fericit:

Întru mulți, feriți și sănătoși ani, Preasfințite Părinte!

Pe **6 decembrie** Corul Școlii Generale nr. 11 Tulcea și Corul Instrumental de la Casa Corpului Didactic au susținut un concert de colinde în biserica parohiei sub îndrumarea doamnei profesoare Claudia Raicu.

12 Decembrie, un an de la apariția primului număr al revistei **Lumină din Lumină**. Cu acest prilej, manifestăm recunoștință față de toți ostenitorii și colaboratorii redacției și adresăm invitație tuturor credincioșilor din parohie să-și publice creația și frumoasele cugetări.

Filantropie

Activitatea social-misionară a Parohiei **Înălțarea Domnului** a fost susținută și de **Asociația Umanitară Pro Eternitatea Tulcea**.

- Editarea revistei de cultură și informare a Parohiei, intitulată **Lumină din Lumină**. Costul de tipărire: 1600 lei;
- Împărțirea alimentelor pentru săraci în cadrul programului "**hrană la domiciliu**", pentru cinci familii nevoiașе din parohie, 900 lei/lunar. (Din cauza crizei economice programul a fost restrâns de la 20 familii la 5, ajutate prin rotație);
- Am sprijinit organizarea unei excursii de 1 Iunie cu 40 de copii clasa I și a II-a la Halmyris și am oferit suma de 280 lei.
- Am sponsorizat caiete speciale de Religie pentru elevii claselor 5-8 de la Școala Generală nr. 11 în valoare de 675 lei.
- Am donat Școlii Generale nr. 11 planșe și icoane pentru dotarea laboratorului de religie.
- Am susținut apariția revistei **Lumină din Lumină**, nr. 3, în valoare de 1600 lei
- Am oferit pachetele de Crăciun copiilor din parohia noastră.
- Am susținut efectuarea lucrărilor de racordare a bisericii Parohiei la rețeaua de termoficare a orașului, cu suma de 1500 lei.
- În prezent, Asociația Pro Eternitatea este angajată în parteneriate de colaborare cu **Penitenciarul Tulcea**, **Școala Generală "Ioan Nenitescu"**, **Grădinița nr. 18** și **Grădinița nr. 11**.

1. Sâmbătă **11 Aprilie**, anul curent, Preasfințitul Părinte Visarion a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierască și Slujba de pomenire a celor răposați, care odihnesc în Cimitirul Eternitatea Tulcea, în biserica Parohiei **Înălțarea Domnului**.

2. Pe data de **28 Mai**, anul curent, preoții și credincioșii, alături de un sobor de preoți, au prăznuit hramul bisericii, prilej cu are au împărțit daruri pentru toți credincioșii prezenți.

3. În data de **5 August**, Pr. Paroh Cadiu Petre a participat la vecernia hramului bisericii **Schimbarea la Față**, din Municipiul Tulcea.

4. Duminică **9 August**, P.S. Visarion, Episcopul Tulcii, a săvârșit slujba Vecerniei în biserica parohiei **Înălțarea Domnului**.

5. Luni **14 Septembrie**, PC Pr. Carp Viorel a participat la festivitățile de deschidere a noului an școlar la Școala de Arte și Meserii Tulcea, iar Pr. Ciocan Aurelian la Școala Generală „Ion Nenițescu”, unde, după slujba de deschidere a festivităților, au dat citire cuvântului de binecuvântare adresat de P.S. Părinte Visarion, elevilor și cadrelor didactice.

6. **11-13 noiembrie**, P.C. Pr. Ciocan Aurelian a fost delegat de Centrul Eparhial Tulcea, spre a participa la întrunirea organizată de Patriarhia Română, la Timișoara, unde s-au dezbătut aspecte privind asistența socială în Biserică.

7. Miercuri **25 noiembrie**, în biserica Parohiei **Înălțarea Domnului** s-a săvârșit Taina Sfântului Maslu și Acatistul Sfintei Mucenițe Ecaterina. Alături de cei trei preoți ai Parohiei, a slujit P. C. Pr. Consilier Popa-Artene Constantin, P.C. Pr. Chiosea Ciprian, P. C. Pr. Trofim Viorel, P. C. Pr. Zamfir Veniamim. La sfârșit, P.C. Pr. Trofim Viorel a adresat credincioșilor un frumos cuvânt de învățătură despre viața Sfintei Mucenițe Ecaterina.

ÎNVAȚĂ DE LA TOATE*

Învață de la **apă** să ai statornic drum
Învață de la **flăcări** că toate-s numai scrum
Învață de la **umbră** să treci și să veghezi
Învață de la **stâncă** cum nelintit să crezi;
Învață de la **soare** cum trebuie să apui
Învață de la **piatră** cât trebuie să spui
Învață de la **vântul** ce-adie pe poteci
Cum trebuie prin lume de liniștit să treci.
Învață de la **toate**, căci toate-ți sunt surori
Cum treci frumos prin viață, cum poți frumos să mori.
Învață de la **vierme** că nimeni nu-i uitat
Învață de la **nufăr** să fii mereu curat
Învață de la **flăcări** ce-avem de ars în noi
Învață de la **ape** să nu dai înapoi.
Învață de la **umbră** să fii smerit ca ea
Învață de la **stâncă** să-nduri furtuna grea
Învață de la **soare** ca vremea să-ți cunoști
Învață de la **stele** că-n cer sunt multe oști!
Învață de la **greier** când singur ești, să cânti
Învață de la **lună** să nu te înspăimânți
Învață de la **vulturi** când umerii ți-s grei
Și du-te la **furnică** să vezi povara ei!
Învață de la **floare** să fii gingaș ca ea
Învață de la **miel** să ai blândețea sa
Învață de la **păsări** să fii mereu în zbor
Învață de la **toate** că totu-i trecător!
Ia seama fiu al jertfei, prin lumea care treci
Să-nveți din **tot ce piere** cum să trăiești în veci!

LUMINĂ DIN LUMINĂ